

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

М. Ю. Карпушенко

ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

*(для студентів денної та заочної форм навчання
за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування)*

Харків – ХНУМГ ім. О. М. Бекетова – 2019

Карпушенко М. Ю. Оподаткування підприємств : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування / М. Ю. Карпушенко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 66 с.

Автор канд. екон. наук, доц. М. Ю. Карпушенко

Рецензент: д-р екон. наук., проф. Т. В. Момот

Рекомендовано кафедрою фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту, протокол № 1 від 30.08.2018.

ЗМІСТ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ В ОПОДАТКУВАННІ, ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНІ ПОДАТКИ	5
Тема 1 Податки та збори в Україні, загальні засади їх встановлення	5
1.1 Податкове законодавство України, його складові	5
1.2 Поняття податку та збору. Види податків та зборів.....	6
1.3 Загальні засади встановлення податків і зборів	7
1.4 Платники податків, їх обов'язки та права.....	8
1.5 Об'єкт і база оподаткування. Ставка податку	12
1.6 Обчислення суми податку, податкові пільги	14
1.7 Строки та порядок сплати податку та збору.....	17
1.8 Податкові періоди	18
1.9 Податковий обов'язок, його виникнення, припинення та виконання	19
1.10 Податкова звітність	21
Тема 2 Податок з доходів фізичних осіб	23
2.1 Платники податку з доходів фізичних осіб	23
2.2 Об'єкт, база оподаткування ПДФО	23
2.3 Податкова знижка щодо ПДФО	26
2.4 Ставки ПДФО	27
2.5 Порядок нарахування, утримання та сплати ПДФО до бюджету ...	28
2.6 Перерахунок ПДФО та податкові соціальні пільги.....	29
Тема 3 Податок на прибуток підприємств.....	33
3.1 Платники податку, об'єкт та база оподаткування	33
3.2 Ставка податку	34
3.3 Коригування фінансових результатів.....	34
Тема 4 Податок на додану вартість.....	39
4.1 Платники податку на додану вартість.....	39
4.2 Визначення об'єкта оподаткування ПДВ	40
4.3 Дата виникнення податкових зобов'язань з ПДВ	41
4.4 Податковий кредит. Порядок сплати ПДВ до бюджету	41
4.5 Розміри ставок ПДВ та оподатковувані операції	42
4.6 Звітність з ПДВ.....	42
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ, ІНШІ ВИДИ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ ПОДАТКІВ	44
Тема 5 Єдиний податок.....	44
5.1 Сутність спрощеної системи оподаткування, групи платників	44
5.2 Обмеження із застосування єдиного податку	45
5.3 Порядок реєстрації платником єдиного податку та анулювання реєстрації	47

5.4	Визначення доходів платника єдиного податку	49
5.5	Ставки єдиного податку	51
5.6	Податковий період, порядок нарахування та строки сплати єдиного податку	52
5.7	Ведення обліку і складення звітності платниками єдиного податку	53
Тема 6	Податок на майно	54
6.1	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	54
6.2	Податок на землю	56
6.3	Податок на транспортні засоби	57
Тема 7	Інші види загальнодержавних податків – акцизний податок, екологічний податок, рентна плата, мито	58
7.1	Акцизний податок	58
7.2	Екологічний податок	61
7.3	Рентна плата	63
Тема 8.	Місцеві збори	63
8.1	Туристичний збір	63
8.2	Збір за місця для паркування транспортних засобів	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ		66

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ В ОПОДАТКУВАННІ, ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНІ ПОДАТКИ

ТЕМА 1 ПОДАТКИ ТА ЗБОРИ В УКРАЇНІ. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЇХ ВСТАНОВЛЕННЯ

1.1 Податкове законодавство України, його складові

Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, регулює *Податковий кодекс України* від 02.12.2010 р. № 2755.

До податкового законодавства України включено:

1. *Конституцію України*. Найбільш принципові положення, що регулюють основи оподаткування, закріплюються на конституційному рівні (повноваження органів влади й управління, загальні принципи оподаткування тощо). Конституція України містить цілий ряд норм та принципів, які визначають основи законодавчого впливу на податкові відносини та містять приписи, на які повинне спиратися все податкове законодавство. Однак уважати Конституцію України повністю податковим законом неможна. Слід враховувати, що в регулювання податкових відносин беруть участь лише деякі її статті.

2. *Податковий кодекс України* виступає головним законодавчим актом, який регулює відносини оподаткування, податкову систему в цілому, її основи, елементи правового механізму податку. У ньому поєднуються всі сторони регулювання податкової системи, всі аспекти справляння податків та зборів.

3. *Митний кодекс України* та інших законів із питань митної справи у частині регулювання правовідносин, що виникають у зв'язку з оподаткуванням митом операцій з переміщення товарів через митний кордон України.

4. *Чинні міжнародні договори*, згоди на обов'язковість яких надана Верховною Радою України і якими регулюються питання оподаткування. Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені Податковим кодексом України, застосовуються правила міжнародного договору.

5. *Нормативно-правові акти*, прийняті на підставі та на виконання Податкового кодексу України та законів з питань митної справи. Ця складова охоплює велике коло нормативно-правових актів. Якщо виходити з того, що Податковий кодекс України є основним і, фактично, єдиним актом, що регулює справляння податків та зборів і всі відносини, які з цим пов'язані, то до подібних законів можна віднести або закони, які закріплюють компетенцію контролюючих органів у сфері оподаткування, або закони, які мають вносити зміни до податкового законодавства.

1.2 Поняття податку та збору. Види податків та зборів

Податок становить досить складну категорію, що поєднує економічне та юридичне значення. Точне визначення податку сприяє чіткому й однаковому застосуванню норм податкового законодавства.

Згідно зі статтею 6 Податкового кодексу України:

– *Податком* є обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до Податкового кодексу України;

– *Збором (платою, внеском)* є обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій;

– *Податкова система України* – сукупність загальнодержавних та місцевих податків та зборів, що справляються в установленому Податковим кодексом України порядку.

Відповідно до статті 8 Податкового кодексу України в Україні встановлюються *загальнодержавні та місцеві податки та збори*.

Загальнодержавні – податки та збори, що встановлені Податковим кодексом України і є обов'язковими до сплати на усій території України, крім випадків, передбачених Податковим кодексом України

Місцеві – податки та збори, що встановлені відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, визначених Податковим кодексом України, рішеннями сільських, селищних і міських рад у межах їх повноважень, і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад.

Класифікація податків та зборів у теорії та практиці може здійснюватись також за іншими ознаками:

- залежно від форми оподаткування (прямі та непрямі податки);
- залежно від платника податків (податки з юридичних осіб, податки з фізичних осіб, змішані);
- залежно від характеру використання (податки загального призначення та цільові податки);
- залежно від періодичності справляння (систематичні та разові податки)

Загальнодержавні податки та збори встановлені статтею 9 Податкового кодексу України:

- податок на прибуток підприємств;
- податок на додану вартість;
- акцизний податок;
- екологічний податок;
- рентна плата;
- МИТО.

Зарахування загальнодержавних податків та зборів до державного й місцевих бюджетів здійснюється відповідно до Бюджетного кодексу України.

Установлення загальнодержавних податків та зборів, не передбачених Податковим кодексом України, забороняється.

Статтею 10 Податкового кодексу України встановлено перелік місцевих податків та зборів.

До *місцевих податків* належать:

- податок на майно;
- єдиний податок.

До *місцевих зборів* належать:

- збір за місця для паркування транспортних засобів;
- туристичний збір.

1.3 Загальні засади встановлення податків і зборів

Правове регулювання податкових платежів визначається як особливостями компетенції органів державної влади й управління щодо їх встановлення, зміни й скасування, так і чітким закріпленням усіх елементів, що характеризують податок чи збір як цілісний механізм. Важливо, щоб норми законодавства про податки та збори були сформульовані таким чином, щоб кожний точно знав, які податки та збори, коли й у якому порядку він повинен сплатити.

Під час встановлення податку згідно зі статтею 7 Податкового кодексу України обов'язково визначаються його елементи (рис. 1.1).

Під час встановлення податку можуть передбачатися податкові пільги та порядок їх застосування.

Будь-які питання щодо оподаткування регулюються Податковим кодексом України та не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами України, крім законів, що містять виключно положення щодо внесення змін до Податкового кодексу України та/або положення, які встановлюють відповідальність за порушення норм податкового законодавства.

Елементи податку, визначені в п. 7.1 статті 7, підстави для надання податкових пільг та порядок їх застосування визначаються виключно Податковим кодексом України.

Рисунок 1.1 – Елементи податку згідно з Податковим кодексом України

1.4 Платники податків, їх обов'язки та права

Платники податків – фізичні та юридичні особи (резиденти і нерезиденти України), які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування або провадять діяльність, що є об'єктом оподаткування.

Обов'язки платника податків встановлено у статті 16 Податкового кодексу України.

Платник податків зобов'язаний:

- стати на облік у контролюючих органах у порядку, встановленому законодавством України;
- вести в установленому порядку облік доходів і витрат, складати звітність, що стосується обчислення та сплати податків та зборів;
- подавати до контролюючих органів у порядку, встановленому податковим та митним законодавством, декларації, звітність та інші документи, пов'язані з обчисленням і сплатою податків та зборів;
- сплачувати податки та збори в строки та у розмірах, встановлених Кодексом та законами з питань митної справи;
- подавати на належним чином оформлену письмову вимогу контролюючих органів (у випадках, визначених законодавством) документи з обліку доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням

об'єктів оподаткування (податкових зобов'язань), первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку, фінансову звітність, інші документи, пов'язані з обчисленням та сплатою податків та зборів. У письмовій вимозі обов'язково зазначаються конкретний перелік документів, які повинен надати платник податків, та підстави для їх надання;

- подавати контролюючим органам інформацію, відомості про суми коштів, не сплачених до бюджету в зв'язку з отриманням податкових пільг (суми отриманих пільг) та напрями їх використання (щодо умовних податкових пільг - пільг, що надаються за умови використання коштів, вивільнених у суб'єкта господарювання внаслідок надання пільги, у визначеному державою порядку);

- подавати контролюючим органам інформацію в порядку, у строки та в обсягах, встановлених податковим законодавством;

- виконувати законні вимоги контролюючих органів щодо усунення виявлених порушень законів з питань оподаткування та митної справи і підписувати акти (довідки) про проведення перевірки;

- не перешкоджати законній діяльності посадової особи контролюючого органу під час виконання нею службових обов'язків та виконувати законні вимоги такої посадової особи;

- повідомляти контролюючим органам за місцем обліку такого платника про його ліквідацію або реорганізацію протягом трьох робочих днів з дня прийняття відповідного рішення (крім випадків, коли обов'язок здійснювати таке повідомлення покладено законом на орган державної реєстрації);

- повідомляти контролюючі органи про зміну місцезнаходження юридичної особи та зміну місця проживання фізичної особи - підприємця;

- забезпечувати збереження документів, пов'язаних з виконанням податкового обов'язку, протягом строків, установлених Кодексом;

- допускати посадових осіб контролюючого органу під час проведення ними перевірок до обстеження приміщень, територій (крім житла громадян), що використовуються для одержання доходів чи пов'язані з утриманням об'єктів оподаткування, а також для проведення перевірок з питань обчислення і сплати податків та зборів у випадках, встановлених Податковим кодексом України.

Можна виділити певні групи обов'язків платників податку:

- з обліку платників податків – стати на облік у податковому органі, надавати компетентним органам необхідну інформацію про відкриття рахунків, рішення власників, судові рішення тощо;

- зі сплати податків – самостійно та правильно обчислювати суми податкових платежів, вчасно й повним обсягом сплачувати податки, погашати недоїмки;

- з подання податкової звітності – вести бухгалтерський облік, вчасно складати звітність та за необхідності вносити у неї виправлення, зберігати звітність необхідний час, надавати до податкових органів необхідні

документи, пояснення, довідки, виконувати їх вимоги або обґрунтовувати відмову тощо.

Права платника податків сформульовано у статті 17 Податкового кодексу України.

Платник податків має право:

- безоплатно отримувати в органах державної податкової служби та в митних органах, зокрема й через мережу Інтернет, інформацію про податки та збори і нормативно-правові акти, що їх регулюють, порядок обліку та сплати податків та зборів, права та обов'язки платників податків, повноваження контролюючих органів та їх посадових осіб щодо здійснення податкового контролю;

- представляти свої інтереси в контролюючих органах самостійно, через податкового агента або уповноваженого представника;

- обирати самостійно, якщо інше не встановлено Кодексом, метод ведення обліку доходів і витрат;

- користуватися податковими пільгами за наявності підстав у порядку, встановленому Кодексом;

- одержувати відстрочення, розстрочення сплати податків або податковий кредит в порядку й на умовах, встановлених Кодексом;

- бути присутнім під час проведення перевірок та надавати пояснення з питань, що виникають під час таких перевірок, ознайомлюватися та отримувати акти (довідки) перевірок, проведених контролюючими органами, перед підписанням актів (довідок) про проведення перевірки, у разі наявності зауважень щодо змісту (тексту) складених актів (довідок) підписувати їх із застереженням та подавати контролюючому органу письмові заперечення в порядку, встановленому Кодексом;

- оскаржувати в порядку, встановленому цим Кодексом, рішення, дії (бездіяльність) контролюючих органів (посадових осіб), у тому числі індивідуальну податкову консультацію, яка йому надана, а також узагальнюючу податкову консультацію;

- вимагати від контролюючих органів проведення перевірки відомостей та фактів, що можуть свідчити на користь платника податків;

- на нерозголошення контролюючим органом (посадовими особами) відомостей про такого платника без його письмової згоди та відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, державну, комерційну чи банківську таємницю та стали відомі під час виконання посадовими особами службових обов'язків, крім випадків, коли це прямо передбачено законами;

- на залік чи повернення надміру сплачених, а також надміру стягнутих сум податків та зборів, пені, штрафів у порядку, встановленому Кодексом;

- на повне відшкодування збитків (шкоди), заподіяних незаконними діями (бездіяльністю) контролюючих органів (їх посадових осіб), у встановленому законом порядку;

- за методикою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, вести облік тимчасових та постійних податкових різниць, та використовувати дані такого обліку для складання декларації з податку на прибуток.

Платник податку має також інші права, передбачені законом.

Права платника податків також можна об'єднати у групи:

- з податкового обліку – представляти свої інтереси безпосередньо або через представника у податкових органах, бути присутнім під час проведення податкових перевірок;

- зі сплати податків – використовувати пільги, одержувати відстрочку, розстрочку, податковий кредит;

- з податкової звітності – одержувати в податкових органах необхідну інформацію, обирати метод ведення податкового обліку, представляти податковим органам пояснення, обґрунтовані відмови, оскаржувати рішення податкових органів тощо.

Податкове законодавство України передбачає сплату податків не тільки самостійно платником податків, а й шляхом утримання податку з джерела виплати, яким виступає особа, що нараховує (виплачує, надає) платникові податків дохід або кошти.

Податковим агентом визнається особа, на яку Податковим кодексом України покладається обов'язок з обчислення, утримання з доходів, що нараховуються (виплачуються, надаються) платнику, та перерахування податків до відповідного бюджету від імені та за рахунок коштів платника податків. Податкові агенти прирівнюються до платників податку і мають права та виконують обов'язки, встановлені Податковим кодексом України для платників податків (стаття 18).

Податкових агентів іноді плутають із платниками податків або їхніми представниками. В основі діяльності податкового агента лежить норма закону, що делегує йому особливі повноваження. Зазвичай податковими агентами є національні підприємства, які мають договірні відносини з іноземними та здійснюють діяльність у країні податкового агента й мають дохід або інший об'єкт оподаткування.

Обов'язками податкових агентів є такі:

- правильне та своєчасне обчислення й утримання сум податків та зборів із коштів платників податків;

- своєчасне перерахування цих коштів до відповідних бюджетів;

- здійснення обліку доходів платників податків, утриманих і перерахованих до бюджетів;

- надання у податковий орган документів та інформації, необхідних для здійснення контролю за платником податків;

- надання в податковий орган інформації про неможливість утримання податку в платника податків і сумах заборгованості останнього.

- податкові агенти можуть виконувати свої функції за кількома податками:

- у разі сплати податку з доходів фізичних осіб податковими агентами виступають підприємства, установи, організації, приватні підприємці, які здійснюють виплату доходів фізичним особам;

- у разі сплати податку на прибуток підприємств іноземними юридичними особами як податкові агенти виступають українські підприємства й організації, що здійснюють виплату доходів іноземним юридичним особам;

- у разі сплати акцизного збору.

Головним обов'язком платника податків є своєчасна та повна сплата податків та зборів. При цьому платник податків може брати участь у подібних відносинах як безпосередньо, так і через представників:

- за самостійним рішенням;

- через об'єктивні причини, коли платник податків не може виконувати податкові обов'язки.

Представниками платника податків визнаються особи, які можуть здійснювати представництво його законних інтересів та ведення справ, пов'язаних із сплатою податків, на підставі закону або довіреності. Довіреність, видана платником податків - фізичною особою на представництво його інтересів та ведення справ, пов'язаних із сплатою податків, має бути засвідчена відповідно до чинного законодавства (стаття 18 Податкового Кодексу України).

Особиста участь платника податків у податкових відносинах не позбавляє його права мати свого представника, як і участь податкового представника не позбавляє платника податків права на особисту участь у таких відносинах.

Представник платника податків користується правами, встановленими Кодексом для платників податків, та діє на підставі угоди, рішення компетентного органу або загального закону.

1.5 Об'єкт і база оподаткування. Ставка податку

Поняття «об'єкт оподаткування» визначено у статті 22 Податкового кодексу України.

Об'єктом оподаткування можуть бути майно, товари, дохід (прибуток) або його частина, обороти з реалізації товарів (робіт, послуг), операції з постачання товарів (робіт, послуг) та інші об'єкти, визначені податковим законодавством, з наявністю яких податкове законодавство пов'язує виникнення у платника податкового обов'язку.

Вичерпного переліку видів об'єктів оподаткування у Податковому кодексу України не встановлено. Наприклад, об'єктом оподаткування може виступати фонд оплати праці тощо. Такий відкритий перелік об'єктів оподаткування передбачає наявність зв'язку між нормою загальної частини Податкового кодексу України й нормою його спеціальної частини, при побудові механізму окремого податку та збору. Тобто загальною нормою

встановлюються рамки, у межах яких деталізуються особливості окремого виду об'єкта оподаткування у спеціальних нормах.

Для визначення суми податку, яку необхідно сплатити до бюджету, об'єкта оподаткування недостатньо. Для цього необхідно скоригувати кількісні характеристики об'єкта оподаткування.

Згідно зі статтею 23 Податкового кодексу України *базою оподаткування* визнаються конкретні вартісні, фізичні або інші характеристики певного об'єкта оподаткування.

База оподаткування – це фізичний, вартісний чи інший характерний вираз об'єкта оподаткування, до якого застосовується податкова ставка і який використовується для визначення розміру податкового зобов'язання.

Тобто база оподаткування за своїм змістом є об'єктом оподаткування, скоригованим і підготовленим до застосування податкової ставки, обчислення суми податку, що підлягає сплаті до бюджету.

База оподаткування необхідна для обчислення податку, але вона не є безпосередньо обставиною, що породжує обов'язок сплатити податок.

Податковий кодекс України встановлює базу оподаткування та порядок її визначення для кожного податку окремо.

У деяких випадках один об'єкт оподаткування може утворювати кілька баз оподаткування для різних податків, а також конкретна вартісна, фізична або інша характеристика певного об'єкта оподаткування може бути базою оподаткування для різних податків.

Одиницею виміру бази оподаткування визнається конкретна вартісна, фізична або інша характеристика бази оподаткування або її частини, щодо якої застосовується ставка податку.

Одиниця виміру бази оподаткування є єдиною для розрахунку і обліку податку. Одній базі оподаткування повинна відповідати одна одиниця виміру бази оподаткування.

Ставка податку – визнається розмір податкових нарахувань на (від) одиницю (одиниці) виміру бази оподаткування (ст.25 Податкового кодексу України).

Податковий кодекс України визначає такі види ставок податку:

- базова (основна);
- гранична;
- абсолютна;
- відносна.

Базова (основна) ставка податку – це ставка, що визначена такою для окремого податку відповідним розділом Податкового кодексу України.

У випадках, передбачених Кодексом, під час обчислення одного і того самого податку можуть використовуватися декілька базових (основних) ставок.

Базовою (основною) ставкою є ставка, що не враховує особливостей платника податків або виду його діяльності. За деякими податковими платежами про базову податкову ставку можна говорити досить умовно,

зважаючи на множину ставок за даним податком (наприклад, акцизний податок).

Граничною ставкою податку визнається максимальний або мінімальний розмір ставки за певним податком, встановлений Податковим кодексом України (стаття 27).

Гранична межа для встановлення ставки стосується місцевих податків та зборів. Введення місцевих податків та зборів Верховною Радою України передбачає визначення межі відповідного платежу, за яку не можна виходити місцевим радам, запроваджуючи той чи інший місцевий податок чи збір. Ставки загальнодержавних податків та зборів визначаються законом у конкретному розмірі.

Статтею 28 Податкового кодексу України визначаються поняття «абсолютної» та «відносної» ставок податку.

Абсолютною (специфічною) є ставка податку, згідно з якою розмір податкових нарахувань встановлюється як фіксована величина стосовно кожної одиниці виміру бази оподаткування.

Використання абсолютних ставок передбачає їх перегляд (у зв'язку з інфляцією тощо).

Відсною (адвалорною) визнається ставка податку, згідно з якою розмір податкових нарахувань встановлюється у відсотковому або кратному відношенні до одиниці вартісного виміру бази оподаткування.

Відносні ставки можуть встановлюватися у відсотках до одиниці оподаткування або у величинах, кратних певному показнику (неоподаткованому мінімуму, мінімальній заробітній платі тощо).

1.6 Обчислення суми податку, податкові пільги

Відповідно до статті 29 Податкового кодексу України *обчислення суми податку* здійснюється шляхом множення бази оподаткування на ставку податку із/без застосуванням відповідних коефіцієнтів.

Специфічні ставки, фіксовані ставки та показники, встановлені Кодексом у вартісному вимірі, підлягають індексації в установленому порядку. *Стадії обчислення податку* наведено на рисунку 1.2.

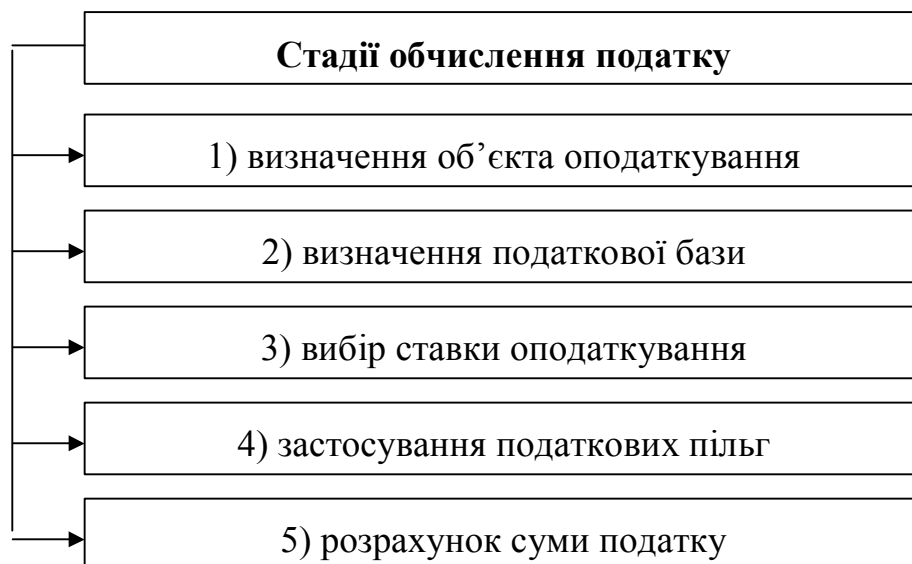

Рисунок 1.2 – Стадії обчислення податку

Особливості обчислення податків та зборів полягають у тому, що їх розрахунок може здійснюватися самостійно платником податків, безпосередньо податковим органом або у змішаній формі.

Як правило, обчислення податку та визначення сум, що підлягають сплаті в бюджет та цільові фонди, є обов'язком платників податків, що деталізується за кожним податком. Податковий орган бере участь у визначенні сум податку чи збору у разі прямого делегування йому подібних обов'язків або у ситуаціях, коли платник податків ухиляється від обчислення та сплати податку.

Згідно зі статтею 54 Податкового кодексу України «Визначення сум податкових та грошових зобов'язань» *контролюючий орган зобов'язаний самостійно визначити суму грошових зобов'язань, зменшення (збільшення) суми бюджетного відшкодування та/або зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість платника податку, якщо:*

- платник податків не подає в установлені строки податкову (митну) декларацію;
- дані перевірок результатів діяльності платника податку свідчать про заниження або завищення суми його податкових зобов'язань, заявлених у податкових (митних) деклараціях, уточнюючих розрахунках;
- згідно з податковим законодавством та іншими законами особою, відповідальною за нарахування сум податкових зобов'язань з окремого податку чи збору, застосування штрафних (фінансових) санкцій та пені, зокрема за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності, є контролюючий орган;
- рішенням суду, що набрало законної сили, особу визнано винною в ухиленні від сплати податків;

- дані перевірок щодо утримання податків з джерела виплати, зокрема податкового агента, свідчать про порушення правил нарахування, утримання та сплати до відповідних бюджетів податків та зборів, передбачених Податковим кодексом України;

- результати митного контролю, отримані після закінчення процедури митного оформлення та випуску товарів, свідчать про заниження або завищення податкових зобов'язань, визначених платником у митних деклараціях.

Якщо сума податкового обов'язку розраховується контролюючим органом, платник податку не несе відповідальності за своєчасність, вірогідність і повноту нарахування такої суми, однак відповідає за своєчасне та повне погашення нарахованого обов'язку й має право на оскарження зазначеної суми.

Для обчислення суми податку можуть застосовуватися податкові пільги, порядок та підстави надання яких встановлені статтею 30 ПКУ.

Податкова пільга – передбачене податковим та митним законодавством звільнення платника податків від обов'язку щодо нарахування та сплати податку та збору, сплата ним податку та збору в меншому розмірі за наявності певних підстав.

Підставами для надання податкових пільг є особливості, що характеризують певну групу платників податків, вид їхньої діяльності, об'єкт оподаткування або характер та суспільне значення здійснюваних ними витрат.

Платник податків має право використовувати податкову пільгу з моменту виникнення підстав для її застосування та протягом усього строку її дії.

Податкова пільга надається шляхом:

а) податкового вирахування (знижки), що зменшує базу оподаткування до нарахування податку та збору;

б) зменшення податкового зобов'язання після нарахування податку та збору;

в) встановлення зниженої ставки податку та збору;

г) звільнення від сплати податку та збору.

Варто зазначити такі особливості пільги:

- пільга – це саме звільнення від сплати, а не від податкового обов'язку, тому що при відстрочці обов'язку сплата податку залишається, а звільнення стосується тільки перерахунку податку;

- зважаючи на те, що податковий обов'язок включає три складові (податковий облік, сплату податку, податкову звітність), у разі звільнення платника від сплати податку, обов'язки з обліку та звітності у нього залишається;

- звільнення можливо у два способи – повному (коли платник повністю звільняється від сплати), і частковому (коли зменшується сума або надається відстрочка сплати податку);

- пільги можуть бути обумовлені особливостями платника або з конкретними видами його діяльності.

Платник податків має право відмовитися від використання податкової пільги чи зупинити її використання на один або декілька податкових періодів, якщо інше не передбачено Кодексом. Податкові пільги, не використані платником податків, не можуть бути перенесені на інші податкові періоди, зараховані в рахунок майбутніх платежів з податків та зборів або відшкодовані з бюджету.

Суми податку та збору, не сплачені суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг, обліковуються таким суб'єктом - платником податків. Облік зазначених коштів ведеться в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Контролюючі органи складають зведену інформацію про суми податкових пільг юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців та визначають втрати доходів бюджету внаслідок надання податкових пільг.

Контролюючі органи здійснюють контроль за правильністю надання та обліку податкових пільг, а також їх цільовим використанням, за наявності законодавчого визначення напрямів використання (щодо умовних податкових пільг) та своєчасним поверненням коштів, не сплачених до бюджету внаслідок надання пільги, у разі її надання на поворотній основі. Податкові пільги, використані не за призначенням чи несвоєчасно повернуті, повертаються до відповідного бюджету з нарахуванням пені в розмірі 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України.

1.7 Строки та порядок сплати податку та збору

Згідно зі статтею 67 Конституції України платник податків зобов'язаний вчасно й у повному розмірі сплачувати податки. Тобто своєчасна сплата податків та зборів є одним із головних обов'язків платника податків.

З метою реалізації обов'язків платника податків Податковий кодекс України встановлює строки сплати податку.

Строк сплати податку та збору – період, що розпочинається з моменту виникнення податкового обов'язку платника податку із сплати податку і завершується останнім днем строку, протягом якого такий податок чи збір повинен бути сплачений у порядку, визначеному податковим законодавством (ст. 31 Податкового кодексу України).

Податок чи збір, що не був сплачений у визначений строк, вважається не сплаченим своєчасно.

Момент виникнення податкового обов'язку платника податків, зокрема податкового агента, визначається календарною датою.

Строк сплати податку та збору обчислюється роками, кварталами, місяцями, декадами, тижнями, днями або вказівкою на подію, що повинна настати або відбутися.

Строк сплати податку та збору встановлюється відповідно до податкового законодавства для кожного податку окремо. Зміна платником податку, податковим агентом або представником платника податку чи контролюючим органом встановленого строку сплати податку та збору забороняється, крім випадків, передбачених Кодексом.

Більш конкретні строки сплати податкового зобов'язання встановлюються статтею 57 Податкового кодексу України. Платник податків повинен самостійно сплатити суму податкового обов'язку, зазначену в наданій ним податковій декларації, протягом календарних десяти днів, що впливають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого Податковим кодексом України для подання податкової декларації (підпункт 57.1).

Зміна строку сплати податку здійснюється у формі:

- 1) відстрочки – перенесення граничного строку сплати повної суми податку на пізніший строк;
- 2) розстрочки – розподілу суми податку на певні частини із установам строків сплати цих частин;
- 3) податкового кредиту – суми, на яку платник податку має право зменшити податкове зобов'язання звітного періоду.

Підставою для зміни строку сплати податку є надання платником податків доказів, перелік яких встановлюється Кабінетом міністрів України, що свідчить про наявність дії обставин непереборної сили, що призвели до загрози виникнення або накопичення податкового боргу такого платника податків, а також економічного обґрунтування, яке свідчить про можливість погашення грошових зобов'язань унаслідок застосування режиму відстрочення або розстрочки, протягом якого відбудуться зміни політики управління виробництвом чи збутом такого платника податків.

Рішення про зміну строку сплати податків приймається контролюючим органом.

Зміна строку сплати податку не скасовує діючого та не створює нового податкового обов'язку.

Сплата податків та зборів здійснюється в грошовій готівковій або безготівковій формі у національній валюті України, крім випадків, передбачених Кодексом або законами з питань митної справи.

1.8 Податкові періоди

Податковий період – встановлений період часу, з урахуванням якого відбувається обчислення та сплата окремих видів податків та зборів (ст.33 Податкового кодексу України).

Базовий податковий (звітний) період - період, за який платник податків зобов'язаний здійснювати розрахунки податків, подавати податкові декларації (звіти, розрахунки) та сплачувати до бюджету суми податків та зборів, крім випадків, передбачених цим Кодексом, коли контролюючий

орган зобов'язаний самостійно визначити суму податкового зобов'язання платника податку.

Податковим періодом є період, протягом і після закінчення якого визначається податкова база та обчислюється сума податку, що підлягає сплаті платником податків.

На підставі податкового періоду й особливостей його застосування забезпечується періодичне надходження податків у бюджети за підсумками діяльності платника податку в податковому періоді.

Податковий період встановлюється для кожного податку окремо, може дорівнювати календарному року або становити інший строк залежно від характеру та конкретного податку.

Види податкового періоду наведені на рисунку 1.3.

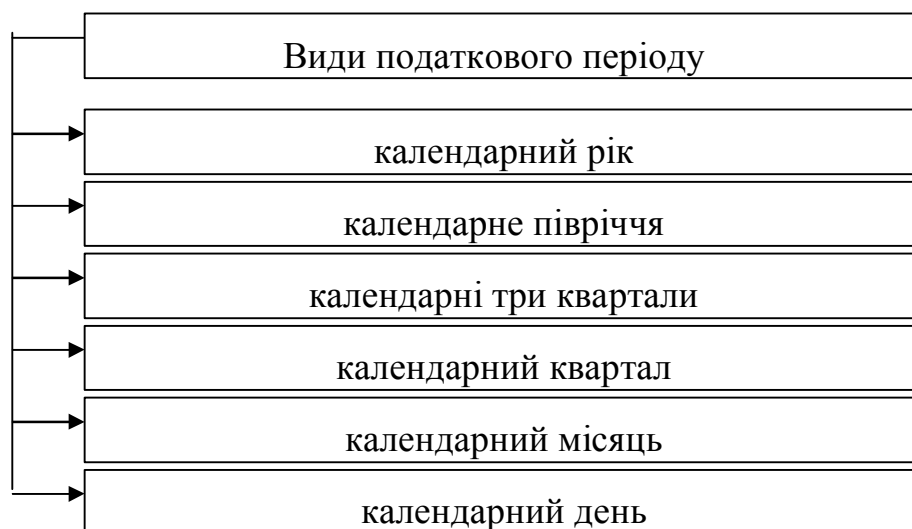

Рисунок 1.3 – Види податкового періоду

Найчастіше податковий період збігається зі звітним, але в деяких випадках вони не співпадають. Підставою для розмежування податкового та звітних періодів є збіг або розбіжність обов'язку зі сплати податку й обов'язку щодо звітності за цим податком.

1.9 Податковий обов'язок, його виникнення, припинення та виконання

Податковим обов'язком визнається обов'язок платника податку обчислити, задекларувати та/ або сплатити суму податку та збору в порядку і строки, визначені Податковим кодексом України, законами з питань митної справи (ст. 36 Податкового кодексу України).

Податковий обов'язок виникає у платника за кожним податком та збором. Складові податкового обов'язку платника податків наведено на рисунку 1.4.

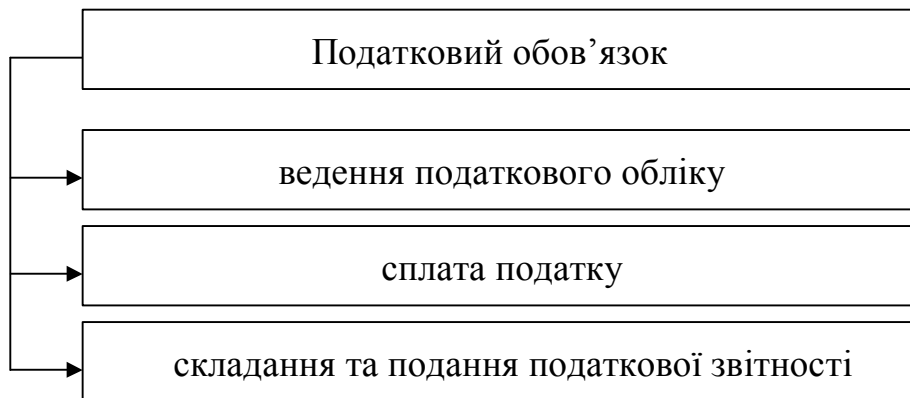

Рисунок 1.4 – Елементи податкового обов'язку

Платник податку має право здійснити свій податковий обов'язок (або будь-який із його елементів) самостійно або через свого представника чи податкового агента. При цьому відповідальність за невиконання або неналежне виконання податкового обов'язку несе платник податків, крім випадків, визначених Кодексом або законами з питань митної справи.

Підстави для виникнення, зміни та припинення податкового обов'язку, порядок і умови його виконання встановлюються Податковим кодексом України (стаття 37) або законами з питань митної справи.

Податковий обов'язок виникає у платника податку з моменту настання обставин, з якими Податковий кодекс та закони з питань митної справи пов'язує сплату ним податку.

Підставами для припинення податкового обов'язку, крім його виконання, є такі :

- ліквідація юридичної особи;
- смерть фізичної особи, визнання її недієздатною або безвісно відсутньою;
- втрата особою ознак платника податку, які визначені Кодексом;
- скасування податкового обов'язку у передбачений законодавством спосіб.

Спосіб, порядок та строки виконання податкового обов'язку встановлюються Податковим кодексом України та законами з питань митної справи (ст.38 Податкового кодексу України).

Отже, для належного виконання податкового обов'язку необхідно виконати дві умови:

- 1) сплата сум податку в повному обсязі;
- 2) сплата податків у встановлений податковим законодавством строк.

Сплата податку та збору здійснюється платником податку безпосередньо, а у випадках, передбачених податковим законодавством, – податковим агентом, або представником платника податку.

1.10 Податкова звітність

Одним із обов'язків платника податків є складання та подання податкової звітності.

Термін «декларація» використовується у Конституції України, згідно зі статтею 67 якої всі громадяни щорічно подають до податкових інспекцій за місцем проживання декларації про свій майновий стан та доходи за минулий рік у порядку, встановленому законом.

У статті 46 Податкового кодексу визначено поняття «податкової декларації».

Податкова декларація, розрахунок – документ, що подається платником податків контролюючому органу у строки, встановлені законодавством, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку.

Митні декларації прирівнюються до податкових декларацій для цілей нарахування та/або сплати податкових зобов'язань.

Інформація, вказана у податковій звітності, є підставою для нарахування та сплати податкового зобов'язання.

Податкова декларація повинна містити такі обов'язкові реквізити:

- тип документа (звітний, уточнюючий, звітний новий);
- звітний (податковий) період, за який подається податкова декларація;
- звітний (податковий) період, що уточнюється (для уточнюючого розрахунку);
- повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові) платника податків згідно з реєстраційними документами;
- код платника податків згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України або податковий номер;
- реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті);
- місцезнаходження (місце проживання) платника податків;
- найменування органу державної податкової служби, до якого подається звітність;
- дата подання звіту (або дата заповнення - залежно від форми);
- ініціали, прізвища та реєстраційні номери облікових карток або інші відомості, визначені в абзаці сьомому цього пункту, посадових осіб платника податків;
- підписи платника податку - фізичної особи та/або посадових осіб платника податку, визначених цим Кодексом, засвідчені печаткою платника податку (за наявності).

У окремих випадках, коли це відповідає сутності податку або збору та є необхідним для його адміністрування, форма податкової декларації додатково може містити такі обов'язкові реквізити:

- відмітка про звітування за спеціальним режимом;
- код виду економічної діяльності (КВЕД);
- код органу місцевого самоврядування за КОАТУУ;
- індивідуальний податковий номер та номер свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість згідно з даними реєстру платників податку на додану вартість за звітний (податковий) період.

Податкова декларація повинна бути підписана керівником платника податків або уповноваженою особою, а також особою, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації до органу державної податкової служби. У разі ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації безпосередньо керівником платника податку така податкова декларація підписується таким керівником. Достатнім підтвердженням справжності документа податкової звітності є наявність оригіналу підпису уповноваженої особи на документі у паперовій формі або наявність в електронному документі електронного цифрового підпису платника податку;

- фізичною особою - платником податків або його законним представником;
- особою, відповідальною за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації згідно із договором про спільну діяльність або угодою про розподіл продукції.

Якщо податкова декларація подається податковими агентами - юридичними особами, вона повинна бути підписана керівником такого агента та особою, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації такого агента, а якщо податковим агентом є платник податків - фізична особа - таким платником податків.

Податкова звітність, складена з порушенням норм цієї статті, не вважається податковою декларацією.

Податкові декларації, крім випадків, передбачених Кодексом, подаються за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює:

- календарному місяцю (зокрема в разі сплати місячних авансових внесків) – протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця;
- календарному кварталу або календарному півріччю (зокрема в разі сплати квартальних або піврічних авансових внесків) – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя);
- календарному року (за винятком платників податку на доходи фізичних осіб) – протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року;

- календарному року для платників податку на доходи фізичних осіб – до 1 травня року, що настає за звітним, крім випадків, передбачених розділом IV Кодексу;

- календарному року для платників податку на доходи фізичних осіб-підприємців – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року.

Якщо останній день строку подання податкової декларації припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем строку вважається операційний (банківський) день, що настає за вихідним або святковим днем.

Граничні строки подання податкової декларації можуть бути збільшені за правилами та на підставах, які передбачені Кодексом.

Якщо згідно з відповідним розділом Кодексу з питань окремого податку, збору звітний (податковий) період не встановлено, податкова декларація подається та податкове зобов'язання сплачується у строки, передбачені для місячного базового звітного (податкового) періоду, крім випадків, коли подання податкової декларації не передбачено таким розділом Кодексу.

ТЕМА 2 ПОДАТОК З ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

2.1 Платники податку з доходів фізичних осіб

Платниками податку є такі:

- фізична особа - резидент, яка отримує доходи як з джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи;
- фізична особа - нерезидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні;
- податковий агент.

Не є платником податку нерезидент, який отримує доходи з джерела їх походження в Україні й має дипломатичні привілеї та імунітет, встановлені чинним міжнародним договором України, щодо доходів, які він отримує безпосередньо від провадження дипломатичної чи прирівняної до неї таким міжнародним договором діяльності.

Якщо фізична особа - платник податку вперше отримує оподатковувані доходи всередині податкового періоду, то перший податковий період розпочинається з дня отримання таких доходів.

2.2 Об'єкт, база оподаткування ПДФО

Об'єктом оподаткування резидента є:

- загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід;
- доходи з джерела їхнього походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання);

- іноземні доходи – доходи (прибуток), отримані з джерел за межами України.

Об'єктом оподаткування нерезидента є:

- загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід з джерела його походження в Україні;

- доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання).

Базою оподаткування є загальний оподатковуваний дохід – будь-який дохід, який підлягає оподаткуванню, нарахований (виплачений, наданий) на користь платника податку протягом звітного податкового періоду.

У разі використання права на податкову знижку базою оподаткування є чистий річний оподатковуваний дохід, який визначається шляхом зменшення загального оподаткованого доходу з урахуванням пункту 164.6 ПКУ на суми податкової знижки такого звітного року.

Базою оподаткування для доходів, отриманих від провадження господарської або незалежної професійної діяльності, є чистий річний оподатковуваний дохід, який визначається відповідно до п. 177.2 та п. 178.3 ПКУ.

Загальний оподатковуваний дохід складається з доходів, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання), доходів, які оподатковуються у складі загального річного оподаткованого доходу, та доходів, які оподатковуються за іншими правилами, визначеними цим Кодексом.

Загальний місячний оподатковуваний дохід складається із суми оподатковуваних доходів, нарахованих (виплачених, наданих) протягом такого звітного податкового місяця.

Загальний річний оподатковуваний дохід дорівнює сумі загальних місячних оподатковуваних доходів, іноземних доходів, отриманих протягом такого звітного податкового року, доходів, отриманих фізичною особою - підприємцем від провадження господарської діяльності згідно із статтею 177 ПКУ, та доходів, отриманих фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність згідно із статтею 178 цього Кодексу.

До загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку включаються:

- доходи у вигляді заробітної плати, нараховані (виплачені) платнику податку відповідно до умов трудового договору (контракту);

- суми винагород та інших виплат, нарахованих (виплачених) платнику податку відповідно до умов цивільно-правового договору;

- доходи від продажу об'єктів майнових і немайнових прав, зокрема інтелектуальної (промислової) власності, та прирівняні до них права;

- доходи у вигляді сум авторської винагороди, іншої плати за надання права на користування або розпорядження іншим особам нематеріальним активом (творами науки, мистецтва, літератури або іншими нематеріальними активами);

- об'єкти права інтелектуальної промислової власності та прирівняні до них права (роялті), у тому числі отримані спадкоємцями власника такого нематеріального активу;
- частина доходів від операцій з майном;
- дохід від надання майна в лізинг, оренду або суборенду;
- оподатковуваний дохід (прибуток), не включений до розрахунку загальних оподатковуваних доходів минулих податкових періодів та самостійно виявлений у звітному періоді платником податку або нарахований органом державної податкової служби згідно із цим Кодексом;
- сума заборгованості платника податку за укладеним ним цивільно-правовим договором;
- дохід у вигляді дивідендів, вигащів, призів, процентів;
- інвестиційний прибуток від проведення платником податку операцій з цінними паперами, деривативами та корпоративними правами, випущеними в інших, ніж цінні папери;
- дохід у вигляді вартості успадкованого чи отриманого у дарунок майна у межах, що оподатковується згідно з цим розділом;
- сума надміру витрачених коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт та не повернутих у встановлені законодавством строки;
- кошти або майно (нематеріальні активи), отримані платником податку як хабар, викрадені чи знайдені як скарб, не зданий державі згідно із законом, та ін.

Під час нарахування (отримання) доходів, отриманих у вигляді валютних цінностей або інших активів (вартість яких виражена в іноземній валюті або міжнародних розрахункових одиницях), такі доходи перераховуються у гривні за валютним курсом Національного банку України, що діє на момент нарахування (отримання) таких доходів.

Під час нарахування доходів у формі заробітної плати база оподаткування визначається як нарахована заробітна плата, зменшена на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ), страхових внесків до Накопичувального фонду (Внф), а у випадках, передбачених законом- обов'язкових страхових внесків до недержавного пенсійного фонду (Впенс), які відповідно до закону сплачуються за рахунок заробітної плати працівника, а також на суму податкової соціальної пільги за її наявності (ПСП):

$$\text{Боп} = \text{ЗП} - \text{ЄСВ} - \text{Внф} - \text{Впенс} - \text{ПСП}, \quad (2.1)$$

У разі нарахування доходів у вигляді винагороди за цивільно-правовими договорами за виконання робіт (надання послуг) база оподаткування визначається як нарахована сума такої винагороди, зменшена на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування:

До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку не включаються сума державної та соціальної матеріальної допомоги, державної допомоги у вигляді адресних виплат та надання соціальних і реабілітаційних послуг відповідно до закону, житлових та інших субсидій або дотацій, компенсацій (включаючи грошові компенсації інвалідам, на дітей-інвалідів при реалізації індивідуальних програм реабілітації інвалідів, суми допомоги по вагітності та пологах), винагород і страхових виплат, які отримує платник податку з бюджетів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування та у формі фінансової допомоги інвалідам з Фонду соціального захисту інвалідів згідно із законом.

2.3 Податкова знижка щодо ПДФО

Платник податку має право на податкову знижку за наслідками звітного податкового року; підстави для нарахування податкової знижки із зазначенням конкретних сум відображаються платником податку у річній податковій декларації. Документальне підтвердження витрат, що включаються до податкової знижки.

До податкової знижки включаються фактично здійснені протягом звітного податкового року платником податку витрати, підтверджені відповідними платіжними та розрахунковими документами, зокрема квитанціями, фіскальними або товарними чеками, прибутковими касовими ордерами, копіями договорів, що ідентифікують продавця товарів (робіт, послуг) і їх покупця (отримувача). У зазначених документах обов'язково повинно бути відображено вартість таких товарів (робіт, послуг) і строк їх продажу (виконання, надання).

Розглянемо перелік витрат, дозволених до включення до податкової знижки. Платник податку має право включити до податкової знижки у зменшення оподатковуваного доходу такі фактично здійснені ним протягом звітного податкового року витрати:

- частину суми процентів, сплачених таким платником податку за користування іпотечним житловим кредитом, що визначається відповідно до статті 175 ПКУ;

- суму коштів або вартість майна, переданих платником податку у вигляді пожертвувань або благодійних внесків неприбутковим організаціям, зареєстрованим в Україні та внесеним до Реєстру неприбуткових організацій та установ на дату передачі таких коштів та майна, у розмірі, що не перевищує 4 відсотки суми його загального оподатковуваного доходу такого звітного року;

- суму коштів, сплачених платником податку на користь закладів освіти для компенсації вартості здобуття середньої професійної або вищої освіти такого платника податку та/або члена його сім'ї першого ступеня споріднення, який не одержує заробітної плати. Така сума не може перевищувати розміру доходу, визначеного в абзаці першому підпункту 169.4.1 ПКУ, в розрахунку на кожну особу, яка навчається, за кожний повний або неповний місяць навчання протягом звітного податкового року;

- суму коштів, сплачених платником податку на користь закладів охорони здоров'я для компенсації вартості платних послуг з лікування такого платника податку або члена його сім'ї першого ступеня споріднення, у тому числі для придбання ліків (донорських компонентів, протезно-ортопедичних пристосувань, виробів медичного призначення для індивідуального користування інвалідів), а також суму коштів, сплачених платником податку, визнаного в установленому порядку інвалідом, на користь протезноортопедичних підприємств, реабілітаційних установ для компенсації вартості платних послуг з реабілітації, технічних та інших засобів реабілітації, наданих такому платнику податку або його дитині-інваліду у розмірах, що не перекриваються виплатами з фондів загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування.

Загальна сума податкової знижки, нарахована платнику податку в звітному податковому році, не може перевищувати суми річного загального оподатковуваного доходу платника податку, нарахованого як заробітна плата, зменшена з урахуванням положень пункту 164.6 ПКУ.

Якщо платник податку до кінця податкового року, наступного за звітним не скористався правом на нарахування податкової знижки за наслідками звітного податкового року, таке право на наступні податкові роки не переноситься.

2.4 Ставки ПДФО

Ставка податку становить 18 відсотків бази оподаткування щодо доходів, одержаних (крім випадків, визначених у пунктах 167.2-167.4 ПКУ), у тому числі, але не виключно у формі заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які виплачуються (надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільноправовими договорами..

Ставка податку становить п'ять відсотків бази оподаткування щодо доходу, нарахованого як дивіденди по акціях та корпоративних правах, нарахованих резидентами-платниками податку на прибуток підприємств (крім доходів у вигляді дивідендів по акціях, інвестиційних сертифікатах, які виплачуються інститутами спільного інвестування).

У половинному розмірі від 18% (9%) – для доходів у вигляді дивідендів по акціях та/або інвестиційних сертифікатах, корпоративних

правах, нарахованих нерезидентами, інститутами спільного інвестування та суб'єктами господарювання, які не є платниками податку на прибуток.

2.5 Порядок нарахування, утримання та сплати ПДФО до бюджету

Податковий агент, який нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід на користь платника податку, зобов'язаний утримувати податок із суми такого доходу за його рахунок, використовуючи ставку податку, визначену в статті 167 ПКУ.

Податок сплачується (перераховується) до бюджету під час виплати оподаткованого доходу єдиним платіжним документом. Банки приймають платіжні документи на виплату доходу лише за умови одночасного подання розрахункового документа на перерахування цього податку до бюджету.

Якщо згідно з нормами цього розділу окремі види оподатковуваних доходів (прибутків) не підлягають оподаткуванню під час їх нарахування чи виплати, але не є звільненими від оподаткування, платник податку зобов'язаний самостійно включити суму таких доходів до загального річного оподаткованого доходу податку та подати річну декларацію з цього податку.

Якщо оподатковуваний дохід надається у негрошовій формі чи виплачується готівкою з каси податкового агента, податок сплачується (перераховується) до бюджету протягом банківського дня, що настає за днем такого нарахування (виплати, надання).

Якщо оподатковуваний дохід нараховується податковим агентом, але не виплачується (не надається) платнику податку, то податок, який підлягає утриманню з такого нарахованого доходу, підлягає перерахуванню до бюджету податковим агентом у строки, встановлені Кодексом для місячного податкового періоду.

Розглянемо оподаткування доходів, нарахованих (виплачених, наданих) платнику податку особою, яка не є податковим агентом, та іноземних доходів.

Платник податку, що отримує доходи від особи, яка не є податковим агентом, та іноземні доходи, зобов'язаний включити суму таких доходів до загального річного оподаткованого доходу та подати податкову декларацію за наслідками звітного податкового року, а також сплатити податок з таких доходів.

Особою, яка не є податковим агентом, вважається нерезидент або фізична особа, яка не має статусу суб'єкта підприємницької діяльності або не є особою, яка перебуває на обліку в органах державної податкової служби як особа, що провадить незалежну професійну діяльність.

Розрахунок податкових зобов'язань з оподаткованого доходу платника податку, нарахованого у джерела його виплати, проводиться податковим агентом (зокрема роботодавцем).

Розглянемо порядок сплати (перерахування) податку до бюджету.

Податок, утриманий з доходів резидентів та нерезидентів, зараховується до бюджету згідно з Бюджетним кодексом України; такий порядок застосовується всіма юридичними особами, зокрема такими, що мають філії, відділення, інші відокремлені підрозділи, що розташовані на території іншої територіальної громади, ніж така юридична особа, а також відокремленими підрозділами, яким в установленому порядку надано повноваження щодо нарахування, утримання та сплати (перерахування) до бюджету податку

У разі прийняття рішення про створення відокремленого підрозділу юридична особа повідомляє про це органи державної податкової служби за своїм місцезнаходженням та місцезнаходженням таких новостворених підрозділів у встановленому порядку; суми податку на доходи, нараховані відокремленим підрозділом на користь фізичних осіб, за звітний період перераховуються до місцевого бюджету за місцезнаходженням такого відокремленого підрозділу.

2.6 Перерахунок ПДФО та податкові соціальні пільги

Платник податку має право на зменшення суми загального місячного оподаткованого доходу, отримуваного від одного роботодавця у вигляді заробітної плати, на суму податкової соціальної пільги:

- у розмірі, що дорівнює 50 відсоткам розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року, - для будь-якого платника податку;

- у розмірі, що дорівнює 100 відсоткам суми пільги, визначеної підпунктом 169.1.1 ПКУ, - для платника податку, який утримує двох чи більше дітей віком до 18 років, - у розрахунку на кожну таку дитину;

- у розмірі, що дорівнює 150 відсоткам суми пільги, визначеної підпунктом 169.1.1 цього пункту, - для такого платника податку, який:

- а) є одинокою матір'ю (батьком), вдовою (вдівцем) або опікуном, піклувальником - у розрахунку на кожну дитину віком до 18 років;

- б) утримує дитину-інваліда - у розрахунку на кожну таку дитину віком до 18 років;

- в) є особою, віднесеною законом до першої або другої категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, включаючи осіб, нагороджених грамотами Президії Верховної Ради УРСР у зв'язку з їх участю в ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи;

- г) є учнем, студентом, аспірантом, ординатором, ад'юнктом;

- г) є інвалідом I або II групи, у тому числі з дитинства, крім інвалідів,

- пільга яким визначена підпунктом "б" підпункту 169.1.4 цього пункту;

- д) є особою, якій присуджено довічну стипендію як громадянину, що зазнав переслідувань за правозахисну діяльність, включаючи журналістів;
- е) є учасником бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни, на якого поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", крім осіб, визначених у підпункті "б" підпункту 169.1.4 цього пункту;
- у розмірі, що дорівнює 200 відсоткам суми пільги, визначеної підпунктом 169.1.1 цього пункту, - для такого платника податку, який є:
 - а) Героєм України, Героєм Радянського Союзу, Героєм Соціалістичної Праці або повним кавалером ордена Слави чи ордена Трудової Слави, особою, нагородженою чотирма і більше медалями "За відвагу";
 - б) учасником бойових дій під час Другої світової війни або особою, яка у той час працювала в тилу, та інвалідом I і II групи, з числа учасників бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" ;
 - в) колишнім в'язнем концтаборів, гетто та інших місць примусового утримання під час Другої світової війни або особою, визнаною репресованою чи реабілітованою;
 - г) особою, яка була насильно вивезена з території колишнього СРСР під час Другої світової війни на територію держав, що перебували у стані війни з колишнім СРСР або були окуповані фашистською Німеччиною та її союзниками;
 - г) особою, яка перебувала на блокадній території колишнього Ленінграда (Санкт-Петербург, Російська Федерація) у період з 8 вересня 1941 року по 27 січня 1944 року.

Податкова соціальна пільга застосовується до нарахованого платнику податку місячного доходу у вигляді заробітної плати тільки за одним місцем його нарахування (виплати).

Платник податку подає роботодавцю заяву про самостійне обрання місця застосування податкової соціальної пільги.

Податкова соціальна пільга починає застосовуватися до нарахованих доходів у вигляді заробітної плати з дня отримання роботодавцем заяви платника податку про застосування пільги та документів, що підтверджують таке право. Роботодавець відображає у податковій звітності всі випадки застосування або незастосування податкової соціальної пільги згідно з отриманими від платників податку заявами про застосування пільги, а також заявами про відмову від такої пільги.

Перелік таких документів та порядок їх подання визначає Кабінет Міністрів України.

Податкова соціальна пільга не може бути застосована до:

- доходів платника податку, інших ніж заробітна плата;

- заробітної плати, яку платник податку протягом звітного податкового місяця отримує одночасно з доходами у вигляді стипендії, грошового чи майнового (речового) забезпечення учнів, студентів, аспірантів, ординаторів, ад'юнктів, військовослужбовців, що виплачуються з бюджету;

- доходу самозайнятої особи від провадження підприємницької діяльності, а також іншої незалежної професійної діяльності.

Податкова соціальна пільга до заробітної плати державних службовців застосовується під час її нарахування до завершення нарахування таких доходів без подання відповідних заяв, зазначених у підпункті 169.2.2 ПКУ, але з поданням підтвердних документів для встановлення розміру пільги.

Якщо платник податку порушує норми цього пункту, внаслідок чого, зокрема, податкова соціальна пільга застосовується також під час отримання інших доходів протягом будь-якого звітного податкового місяця або за кількома місяцями отримання доходів, такий платник податку втрачає право на отримання податкової соціальної пільги за всіма місяцями отримання доходу починаючи з місяця, в якому мало місце таке порушення, та закінчуючи місяцем, в якому право на застосування податкової соціальної пільги відновлюється.

Платник податку може відновити право на застосування податкової соціальної пільги, якщо він подасть заяву про відмову від такої пільги всім роботодавцям із зазначенням місяця, коли відбулося таке порушення, на підставі чого кожний роботодавець нараховує і утримує відповідну суму недоплати податку та штраф у розмірі 100 відсотків суми цієї недоплати за рахунок найближчої виплати доходу такому платнику податку, а у разі, коли сума виплати недостатня, - за рахунок наступних виплат. Якщо сума недоплати та/або штрафу не були утримані податковим агентом за рахунок доходу платника податку, то такі суми включаються до річної податкової декларації такого платника податку. При цьому право на застосування податкової соціальної пільги відновлюється з податкового місяця, що настає за місяцем, в якому сума такої недоплати та штраф повністю погашаються.

У разі якщо платник податку має право на застосування податкової соціальної пільги з двох і більше підстав, зазначених у пункті 169.1 ПКУ, застосовується одна податкова соціальна пільга з підстави, що передбачає її найбільший розмір, за умови дотримання процедур, визначених підпунктом 169.4.1 ПКУ, крім випадку, передбаченого підпунктом "б" підпункту 169.1.3 ПКУ, податкова соціальна пільга за яким додається до пільги, визначеної підпунктом 169.1.2 ПКУ у разі, якщо особа утримує двох і більше дітей, у тому числі дитину-інваліда (дітей-інвалідів).

Платник податку, який має право на застосування податкової соціальної пільги більшої, ніж передбачена підпунктом 169.1.1 ПКУ, зазначає про таке право у заяві про застосування пільги, до якої додає відповідні підтвердні документи.

Податкова соціальна пільга, передбачена підпунктом 169.1.2 та підпунктами «а», «б» підпункту 169.1.3 ПКУ, надається до кінця року, в якому дитина досягає 18 років, а у разі її смерті до досягнення зазначеного віку - до кінця року, на який припадає смерть. Право на отримання такої податкової соціальної пільги втрачається у разі позбавлення платника податку батьківських прав або якщо він відмовляється від дитини чи передає дитину на державне утримання, у тому числі у закладах для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, незалежно від того, чи береться плата за таке утримання, чи ні, а також якщо дитина стає курсантом на умовах її повного утримання, починаючи з податкового місяця, в якому відбулася така подія.

Податкова соціальна пільга застосовується до доходу, нарахованого на користь платника податку протягом звітного податкового місяця як заробітна плата (інші прирівняні до неї відповідно до законодавства виплати, компенсації та винагороди), якщо його розмір не перевищує суми, що дорівнює розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 гривень.

При цьому граничний розмір доходу, який дає право на отримання податкової соціальної пільги одному з батьків у випадку та у розмірі, передбачених підпунктом 169.1.2 та підпунктами «а» і «б» підпункту 169.1.3 ПКУ, визначається як добуток суми, визначеної в абзаці першому цього підпункту, та відповідної кількості дітей.

Якщо платник податку отримує доходи у вигляді заробітної плати за період її збереження згідно із законодавством, зокрема за час відпустки або перебування платника податку на лікарняному, то з метою визначення граничної суми доходу, що дає право на отримання податкової соціальної пільги, та в інших випадках їх оподаткування, такі доходи (їхня частина) належать до відповідних податкових періодів їх нарахування.

ТЕМА 3. ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

3.1 Платники податку, об'єкт та база оподаткування

Податок на прибуток підприємств — прямий податок, що стягується з прибутку організації (підприємства, банку, страхової компанії).

Платниками податку є як резиденти, так і нерезиденти (рис. 3.1).

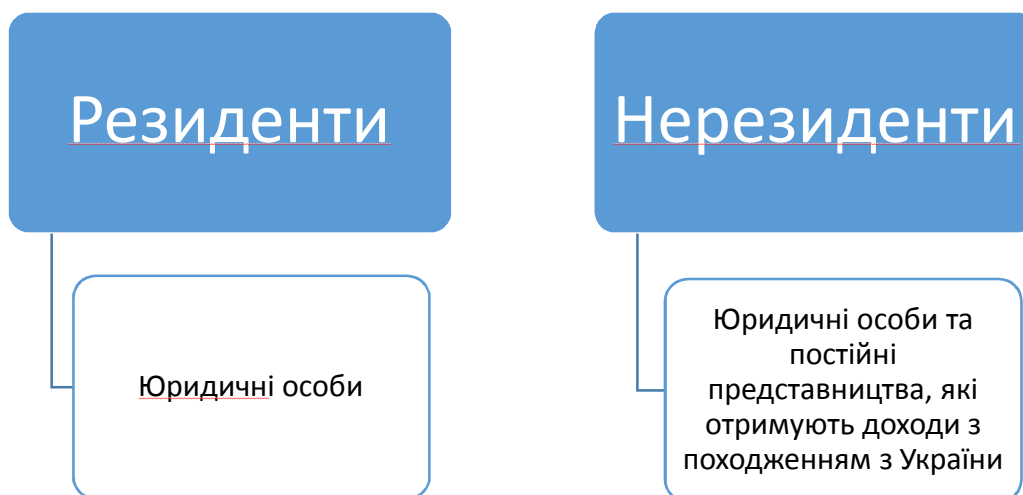

Рисунок 3.1 – Платники податку на прибуток

Виділяють наступні об'єкти оподаткування (рис. 3.2).

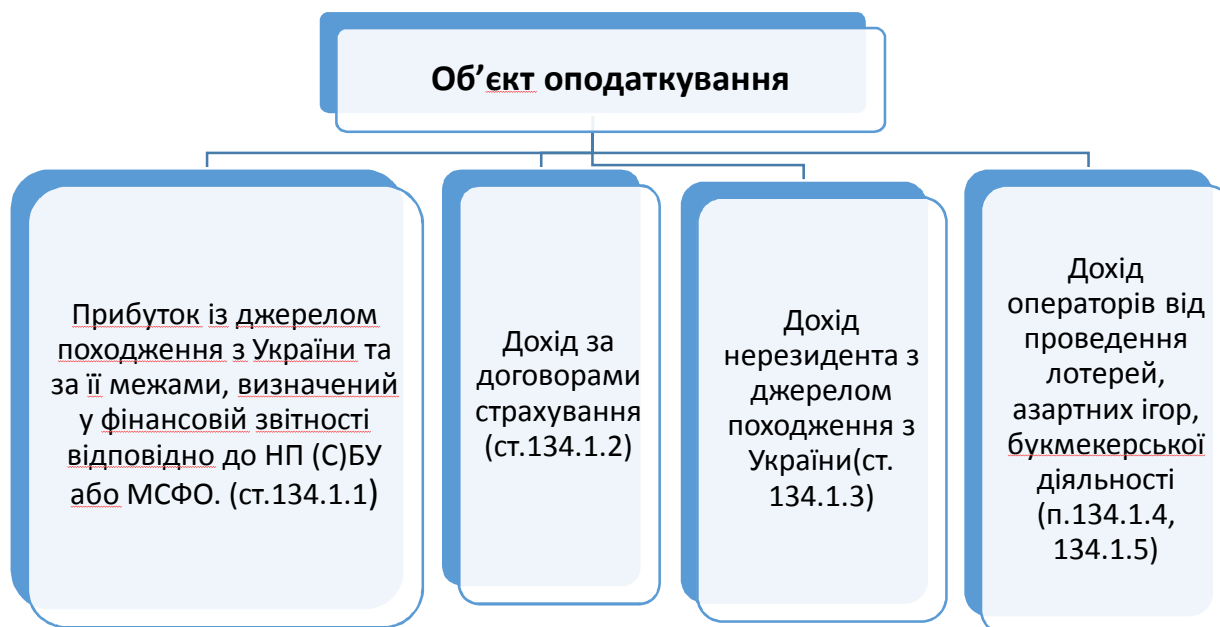

Рисунок 3.2 – Об'єкт оподаткування

База оподаткування – грошове вираження об'єкту оподаткування, визначеного згідно із ст. 134 Податкового кодексу.

База оподаткування визначається так:

$$\text{ПП} = ((\text{Д} - \text{В}) \pm \text{К}) \times 18\%, \quad (3.1)$$

де ПП- податок на прибуток;
 Д- доходи, відображені у фінансовій звітності;
 В- витрати, відображені у фінансовій звітності;
 К-коригування.

3.2 Ставка податку

Відокремлюють наступні види ставок податку на прибуток (рис. 3.4).

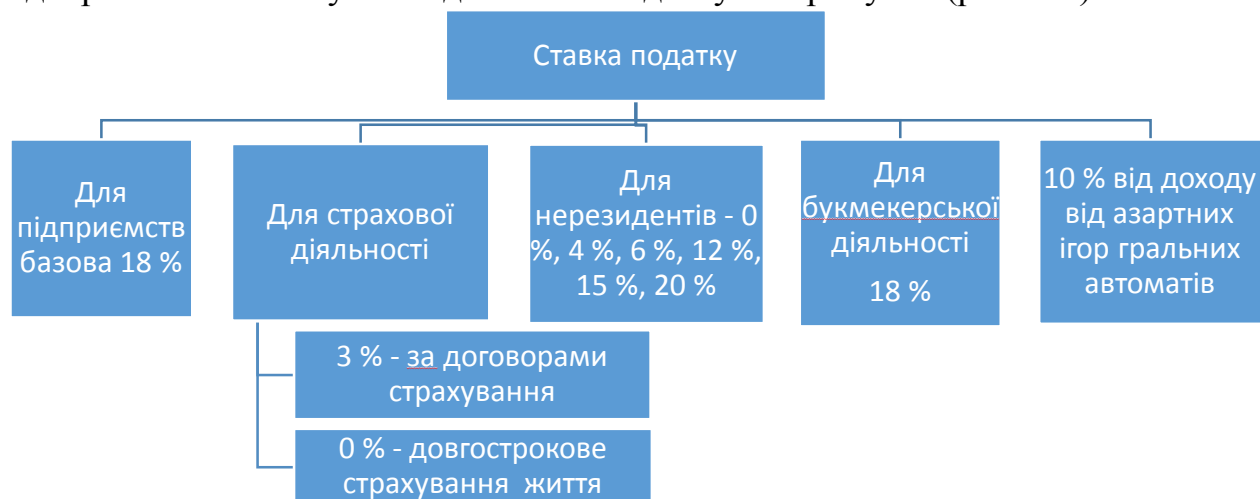

Рисунок 3.3 - Види ставок податку на прибуток

Основна ставка, як застосовується для більшості підприємств- 18%.

3.3 Коригування фінансових результатів

Коригування – це відповідне збільшення або зменшення фінансового результату до оподаткування на суму різниць.

Коригування обов'язкове для підприємств, у яких річний дохід за останній рік перевищує 20 млн. грн.

Коригування не обов'язкове для підприємств, у яких річний дохід за останній рік не перевищує 20 млн. грн¹.

¹ Дохід визначається за вирахуванням непрямих податків (ПДВ)

Рисунок 3.4 – Коригування, пов'язані із амортизацією (ст. 138 ПК)

Порядок розрахунку амортизації основних засобів або нематеріальних активів для визначення об'єкта оподаткування (п.138.3 ПК):

- розрахунок амортизації основних засобів або нематеріальних активів здійснюється відповідно до НП(С)БО або МСФЗ з урахуванням обмежень, встановлених пп. 14.1.138 ст. 14 ПК (вартісна оцінка 6000 грн.), підпунктами 138.3.2-138.3.4;

- застосовуються всі методи нарахування амортизації, передбачені НП(С)БО, крім "virобничого" методу.

Обмеження: не підлягають амортизації та проводяться за рахунок відповідних джерел фінансування (п.138.3.2):

- вартість гудвілу;
- витрати на придбання/самостійне виготовлення та ремонт, а також на реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення невикористаних основних засобів.

Невикористані основні засоби – основні засоби, які не використовуються в господарській діяльності платника податку.

Таблиця 3.1 – Мінімальні строки експлуатації основних засобів

Групи	Мінімальні строки, роки
Група 1 – земельні ділянки	-
Група 2 – капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
Група 3 – будівлі	20
Споруди	15
Передавальні пристрої	10
Група 4 – машини та обладнання	5
З них: електронно-обчислювальні машини, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), тощо, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 2500 гривень	2
Група 5 – транспортні засоби	5
Група 6 – інструменти, прилади, інвентар, меблі	4
Група 7 – тварини	6
Група 8 – багаторічні насадження	10
Група 9 – інші основні засоби	12
Група 10 – бібліотечні фонди, збереження Національного архівного фонду України	-
Група 11 – малоцінні необоротні матеріальні активи	-
Група 12 – тимчасові (нетитульні) споруди	5
Група 13 – природні ресурси	-
Група 14 – інвентарна тара	6
Група 15 – предмети прокату	5
Група 16 – довгострокові біологічні активи	7

Таблиця 3.2- Мінімальні строки амортизації нематеріальних активів

Групи	Строк права користування
Група 1 – права користування природними ресурсами (право користування надрами, іншими ресурсами)	Відповідно до правостановлюючого документа
Група 2 – права користування майном (право користування земельною ділянкою, будівлею, право на оренду приміщень тощо)	Відповідно до правостановлюючого документа
Група 3 – права на комерційні позначення (права на торговельні марки, комерційні (фірмові) найменування тощо)	Відповідно до правостановлюючого документа
Група 4 – права на об'єкти промислової власності (право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, тощо)	Відповідно до правостановлюючого документа, але не менш як 5 років
Група 5 – авторське право та суміжні з ним права (право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, тощо), крім роялті	Відповідно до правостановлюючого документа, але не менш як 2 роки
Група 6 – інші нематеріальні активи (право на ведення діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо)	Відповідно до правостановлюючого документа

Строки амортизації визначаються з урахуванням наступного:

- у разі, коли строки корисного використання об'єкта в бухгалтерському обліку менше ніж мінімально допустимі строки амортизації, то для розрахунку амортизації використовуються строки, встановлені ПК;
- у разі, коли строки корисного використання об'єкта в бухгалтерському обліку дорівнюють або є більшими, ніж ті, що встановлені ПК, то для розрахунку амортизації використовуються строки, встановлені в бухгалтерському обліку.

Коригування на забезпечення (ст. 139 п. 1 Податкового кодексу):

Фінансовий результат збільшується

на суму витрат на формування резервів та забезпечень для відшкодування наступних (майбутніх) витрат (крім забезпечень на відпустки працівникам та інші виплати, пов'язані з оплатою праці) відповідно до НП(С)БО або МСФЗ

Фінансовий результат зменшується

на суму використання створених забезпечень (крім оплати відпусток працівникам та інші виплати, пов'язані з оплатою праці), які відшкодовані за рахунок резервів та забезпечень сформованих відповідно до НП(С)БО або МСФЗ

на суму коригування (зменшення) резервів та забезпечень для відшкодування наступних (майбутніх) витрат (крім забезпечень на відпустки працівникам та інші виплати, пов'язані з оплатою праці), на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до НП(С)БО або МСФЗ

Рисунок 3.6 – Коригування на забезпечення

Окрім коригування на забезпечення здійснюється коригування на резерв сумнівних боргів згідно до ст. 139 п. 2 Податкового Кодексу (рис. 3.7).

Фінансовий результат збільшується

на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів відповідно до НП(С)БО або МСФЗ

на суму витрат від списання дебіторської заборгованості, яка не відповідає ознакам, визначеним безнадійної заборгованості (пп. 14.1.11 п. 14.1 ст. 14 НК), понад суму резерву сумнівних боргів.

Фінансовий результат зменшується

на суму коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів, на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до НП(С)БО або МСФЗ

На суму списання дебіторської заборгованості, яка визнана безнадійною

Рисунок 3.7 – Коригування на резерв сумнівних боргів

Також виникають різниці, пов'язані з фінансовими операціями, порядок розрахунку яких регламентований ст. 140 Податкового кодексу.

ТЕМА 4 ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

4.1 Платники податку на додану вартість

Для цілей оподаткування платником податку на додану вартість є :

1) будь-яка особа, що провадить господарську діяльність і реєструється за своїм добровільним рішенням як платник податку;

2) будь-яка особа, що зареєстрована або підлягає реєстрації як платник податку;

3) будь-яка особа, що ввозить товари на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню, та на яку покладається відповідальність за сплату податків у разі переміщення товарів через митний кордон України відповідно до Митного кодексу України, а також:

- особа, на яку покладається дотримання вимог митних режимів, які передбачають повне або часткове умовне звільнення від оподаткування, у разі порушення таких митних режимів, встановлених митним законодавством;

- особа, яка використовує, у тому числі при ввезенні товарів на митну територію України, податкову пільгу не за цільовим призначенням та/або всупереч умовам чи цілям її надання згідно із ПКУ.

4) особа, що веде облік результатів діяльності за договором про спільну діяльність без утворення юридичної особи;

5) особа - управитель майна, яка веде окремий податковий облік з податку на додану вартість щодо господарських операцій, пов'язаних з використанням майна, що отримане в управлінні за договорами управління майном;

6) особа, що проводить операції з постачання конфіскованого майна, знахідок, скарбів, майна, визнаного безхазяйним, майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання, та майна, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходить у власність держави (у тому числі майна, визначеного у статті 172 Митного кодексу України) незалежно від того, чи досягає вона загальної суми операцій із постачання товарів/послуг, визначеної пунктом 181.1 ПКУ, а також незалежно від того, який режим оподаткування використовує така особа згідно із законодавством;

7) особа, що уповноважена вносити податок з об'єктів оподаткування, що виникають внаслідок поставки послуг підприємствами залізничного транспорту з їх основної діяльності, що перебувають у підпорядкуванні платника податку в порядку встановленому Кабінетом Міністрів України.

Особою, відповідальною за нарахування та сплату податку до бюджету у разі постачання послуг нерезидентами, у тому числі їх постійними представництвами, не зареєстрованими як платники податку, якщо місце

постачання послуг розташоване на митній території України, є отримувач послуг.

Особа зобов'язана зареєструватися як платник податку якщо загальна сума від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, що підлягають оподаткуванню протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує 1 000 000 гривень (без урахування податку на додану вартість).

4.2 Визначення об'єкта оподаткування ПДВ

Об'єкти оподаткування ПДВ встановлені ст.185 Податкового Кодексу України (рисунок 4.1).

Рисунок 4.1 – Об'єкт оподаткування ПДВ

База оподаткування операцій з постачання товарів/послуг визначається виходячи з їх договірної вартості з урахуванням загальнодержавних податків та зборів. Вона не може бути нижче ціни придбання таких товарів/послуг. База оподаткування операцій з постачання самостійно виготовлених товарів/послуг не може бути нижче їх собівартості. База оподаткування операцій з постачання необоротних активів не може бути нижче балансової (залишкової) вартості за даними бухгалтерського обліку.

Звільняються від оподаткування:

- постачання продуктів дитячого харчування та товарів дитячого асортименту для немовлят за переліком, затвердженим КМУ;
- постачання послуг із здобуття вищої, середньої, професійно-технічної та дошкільної освіти навчальними закладами;

- постачання технічних та інших засобів реабілітації;
- постачання послуг з охорони здоров'я закладами охорони здоров'я;
- інші (ст.197).

4.3 Дата виникнення податкових зобов'язань з ПДВ

Датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

а) дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг за готівку - дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої - дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

б) дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів - дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг – дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

4.4 Податковий кредит. Порядок сплати ПДВ до бюджету

Податковий кредит-це сума, на яку зменшується податкове зобов'язання.

Право на віднесення сум податку до податкового кредиту виникає у разі здійснення операцій з:

- а) придбання або виготовлення товарів та послуг;
- б) придбання необоротних активів;
- в) отримання послуг, наданих нерезидентом на митній території України, та в разі отримання послуг, місцем постачання яких є митна територія України;
- г) ввезення необоротних активів на митну територію України за договорами оперативного або фінансового лізингу.

Датою права віднесення сум податку до податкового кредиту є дата першої із подій:

- списання коштів;
- отримання товарів (робіт, послуг).

$$П = ПЗ - ПК, \quad (4.1)$$

де П – податок, що підлягає сплаті до бюджету;

ПЗ – податкове зобов'язання;

ПК – податковий кредит.

Нарахування податкового кредиту здійснюється незалежно від того, чи такі товари/послуги та основні фонди почали використовуватися в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності платника

податку протягом звітного податкового періоду, а також від того, чи здійснював платник податку оподатковувані операції протягом такого звітного податкового періоду.

4.5 Розміри ставок ПДВ та оподатковувані операції

Розміри ставок ПДВ встановлюються ст. 193-195 Податкового Кодексу України (рис. 4.2).

20%	0%	7%
• основна ставка	• експорт• реекспорт• режим безмитної торгівлі• режим вільної митної зони	• <u>постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру</u>

Рисунок 4.2 – Розмір ставок ПДВ

Таким чином, за виключенням операцій, пов'язаних з експортом та лікарськими засобами, до об'єкту оподаткування застосовується ставка 20%.

4.6 Звітність з ПДВ

Зведені результати обліку ПДВ відображаються в податкових деклараціях. Платник податку веде реєстр виданих та отриманих податкових накладних в електронному вигляді, у якому зазначаються порядковий номер податкової накладної, дата її виписки (отримання), загальна сума постачання та сума нарахованого податку, а також реєстраційний номер платника податку - продавця, який видав податкову накладну такому платнику податку. Форма і порядок заповнення реєстру виданих та отриманих податкових накладних встановлюються відповідно до вимог розділу II Кодексу.

Платники податку щомісяця в терміни, що передбачені для подання податкової звітності (календарний місяць), зокрема для яких цим розділом встановлено звітний податковий період – квартал, подають органу

державної податкової служби копії записів у реєстрах виданих та отриманих податкових накладних за такий період в електронному вигляді.

Орган державної податкової служби розробляє та розміщує на своєму офіційному веб-сайті програму ведення обліку записів у реєстрах виданих та отриманих податкових накладних в електронному вигляді та забезпечує її безкоштовне розповсюдження (зокрема необхідні зміни та доповнення) як шляхом надання доступу до копіювання такої програми, як через Інтернет, так і шляхом запису на магнітні носії інформації платника за його запитом.

Звітні (податкові) періоди ПДВ

Звітним (податковим) періодом є один календарний місяць, а у випадках, особливо визначених ПКУ, календарний квартал, з урахуванням таких особливостей:

а) якщо особа реєструється як платник податку з іншого дня, ніж перший день календарного місяця, першим звітним (податковим) періодом є період, який розпочинається від дня такої реєстрації та закінчується останнім днем першого повного календарного місяця;

б) якщо податкова реєстрація особи анулюється в інший день, ніж останній день календарного місяця, то останнім звітним (податковим) періодом є період, який розпочинається з першого дня такого місяця та закінчується днем такого анулювання.

Податкова декларація подається за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює календарному місяцю, протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця.

Платник податку зобов'язаний самостійно сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену у поданій ним податковій декларації, протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ, ІНШІ ВИДИ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ ПОДАТКІВ

ТЕМА 5 ЄДИНИЙ ПОДАТОК

5.1 Сутність спрощеної системи оподаткування, групи платників

Відповідно до статті 291 Податкового кодексу встановлено правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку.

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності - особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених пунктом 297.1 статті 297 Кодексу, на сплату єдиного податку.

Юридична особа чи фізична особа - підприємець може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам, встановленим цією главою, та реєструється платником єдиного податку в порядку, визначеному цією главою.

Суб'єкти господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, поділяються на такі *групи платників єдиного податку*:

1) перша група – фізичні особи-підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів із торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність із надання побутових послуг населенню та обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 150 000 гривень;

2) друга група – фізичні особи-підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв:

- не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб;
- обсяг доходу не перевищує 1 000 000 гривень.

Такі правила не поширюється на фізичних осіб-підприємців, які надають посередницькі послуги з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна (група 70.31 КВЕД ДК 009:2005), а також здійснюють діяльність із виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів із дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння. Такі фізичні особи - підприємці належать виключно до третьої або п'ятої групи платників єдиного податку, якщо відповідають вимогам, встановленим для таких груп;

3) третя група – фізичні особи-підприємці, які протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв:

- не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 20 осіб;
- обсяг доходу не перевищує 3000000 гривень.

4) четверта група – сільгоспвиробники.

Під час розрахунку загальної кількості осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку – фізичною особою, не враховуються наймані працівники, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами та у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку.

При розрахунку середньооблікової кількості працівників застосовується визначення, встановлене Кодексом.

5.2 Обмеження із застосування єдиного податку

Не можуть бути платниками єдиного податку суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи-підприємці), які здійснюють:

- діяльність з організації, проведення азартних ігор;
- обмін іноземної валюти;
- виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в ємностях до 20 літрів та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива та столових вин);
- видобуток, виробництво, реалізацію дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, у тому числі органогенного утворення (крім виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння);
- видобуток, реалізацію корисних копалин, крім реалізації корисних копалин місцевого значення;
- діяльність у сфері фінансового посередництва, крім діяльності у сфері страхування, яка здійснюється страховими агентами, визначеними Законом України «Про страхування», сюрвейерами, аварійними комісарами та аджастерами, визначеними розділом III Кодексу;
- діяльність з управління підприємствами;
- діяльність з надання послуг пошти (крім кур'єрської діяльності) та зв'язку (крім діяльності, що не підлягає ліцензуванню);
- діяльність з продажу предметів мистецтва та антикваріату, діяльність з організації торгів (аукціонів) виробами мистецтва, предметами колекціонування або антикваріату;
- діяльність з організації, проведення гастрольних заходів;

- фізичні особи-підприємці, які здійснюють технічні випробування та дослідження (група 74.3 КВЕД ДК 009:2005), діяльність у сфері аудиту;
- фізичні особи-підприємці, які надають в оренду земельні ділянки, загальна площа яких перевищує 0,2 гектара, житлові приміщення та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 100 квадратних метрів, нежитлові приміщення (споруди, будівлі) та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 300 квадратних метрів;
- страхові (перестрахові) брокери, банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії, інші фінансові установи, визначені законом; реєстратори цінних паперів;
- суб'єкти господарювання, у статутному капіталі яких сукупність часток, що належать юридичним особам, які не є платниками єдиного податку, дорівнює або перевищує 25 відсотків;
- представництва, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи юридичної особи, яка не є платником єдиного податку;
- фізичні та юридичні особи - нерезиденти;
- суб'єкти господарювання, які на день подання заяви про реєстрацію платником єдиного податку мають податковий борг, крім безнадійного податкового боргу, що виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форсмажорних обставин).

Платники єдиного податку повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) виключно в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій).

Під побутовими послугами населенню, які надаються першою та другою групами платників єдиного податку, розуміються такі види послуг:

- виготовлення взуття за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту взуття;
- виготовлення швейних виробів за індивідуальним замовленням;
- виготовлення виробів із шкіри за індивідуальним замовленням;
- виготовлення виробів з хутра за індивідуальним замовленням;
- виготовлення спіднього одягу за індивідуальним замовленням;
- виготовлення текстильних виробів та текстильної галантереї за індивідуальним замовленням;
- виготовлення головних уборів за індивідуальним замовленням;
- додаткові послуги до виготовлення виробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту одягу та побутових текстильних виробів;
- виготовлення та в'язання трикотажних виробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту трикотажних виробів;
- виготовлення килимів та килимових виробів за індивідуальним замовленням;

- послуги з ремонту та реставрації килимів та килимових виробів;
- виготовлення шкіряних галантерейних та дорожніх виробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту шкіряних галантерейних та дорожніх виробів;
- виготовлення меблів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту, реставрації та поновлення меблів;
- виготовлення теслярських та столярних виробів за індивідуальним замовленням;
- технічне обслуговування та ремонт автомобілів, мотоциклів, моторолерів і мопедів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту радіотелевізійної та іншої аудіо- і відеоапаратури;
- послуги з ремонту електропобутової техніки та інших побутових приладів;
- послуги з ремонту годинників;
- послуги з ремонту велосипедів;
- послуги з технічного обслуговування і ремонту музичних інструментів;
- виготовлення металовиробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту інших предметів особистого користування, домашнього вжитку та металовиробів;
- виготовлення ювелірних виробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту ювелірних виробів;
- прокат речей особистого користування та побутових товарів;
- послуги з виконання фоторобіт;
- послуги з оброблення плівок;
- послуги з прання, оброблення білизни та інших текстильних виробів;
- послуги з чищення та фарбування текстильних, трикотажних і хутрових виробів;
- вичинка хутрових шкур за індивідуальним замовленням;
- послуги перукарень;
- ритуальні послуги;
- послуги, пов'язані з сільським та лісовим господарством;
- послуги домашньої прислуги;
- послуги, пов'язані з очищенням та прибиранням приміщень за індивідуальним замовленням.

5.3 Порядок реєстрації платником єдиного податку та анулювання реєстрації

Для обрання або переходу на спрощену систему оподаткування суб'єкт господарювання подає до органу державної податкової служби заяву.

Зареєстровані в установленому порядку фізичні особи-підприємці, які до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація, подали заяву щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для першої або другої групи, вважаються платниками єдиного податку з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому виписано свідоцтво платника єдиного податку.

Зареєстровані в установленому законом порядку суб'єкти господарювання (новостворені), які протягом 10 днів з дня державної реєстрації подали заяву щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для третьої - шостої груп, вважаються платниками єдиного податку з дня їх державної реєстрації.

Суб'єкт господарювання, який є платником інших податків і зборів відповідно до норм Кодексу, може прийняти рішення про перехід на спрощену систему оподаткування шляхом подання заяви до органу державної податкової служби не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу. Такий суб'єкт господарювання може здійснити перехід на спрощену систему оподаткування один раз протягом календарного року.

До поданої заяви додається розрахунок доходу за попередній календарний рік, який визначається з дотриманням встановлених вимог.

Відмова від спрощеної системи оподаткування здійснюється у такому порядку.

Для відмови від спрощеної системи оподаткування суб'єкт господарювання не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку нового календарного кварталу (року) подає до органу державної податкової служби заяву.

Платники єдиного податку можуть самостійно відмовитися від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів, визначених Кодексом (за умови відсутності непогашених податкових зобов'язань чи податкового боргу з єдиного податку та/або інших податків і зборів, які платники єдиного податку сплачують відповідно до цієї глави), з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому подано заяву щодо відмови від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів.

Свідоцтво платника єдиного податку видається суб'єкту господарювання, який подав до органу державної податкової служби заяву щодо обрання або переходу на спрощену систему оподаткування.

Бланк свідоцтва платника єдиного податку є документом суворого обліку. Облік бланків свідоцтв платників єдиного податку здійснюється органами державної податкової служби.

Свідоцтво платника єдиного податку видається безстроково виключно суб'єкту господарювання або уповноваженій ним особі та не може передаватися для провадження господарської діяльності іншим особам.

Платникам єдиного податку першої і другої груп, які провадять кілька видів господарської діяльності, на які встановлено різні ставки єдиного податку, видається одне свідоцтво платника єдиного податку.

Свідоцтво платника єдиного податку видається органом державної податкової служби безоплатно протягом 10 календарних днів з дня подання суб'єктом господарювання заяви.

У разі відмови у видачі свідоцтва платника єдиного податку орган державної податкової служби зобов'язаний надати протягом 10 календарних днів з дня подання суб'єктом господарювання заяви письмову вмотивовану відмову, яка може бути оскаржена суб'єктом господарювання у встановленому порядку.

Оригінал свідоцтва платника податку зберігається у платника податку та пред'являється працівникам контролюючих органів, яким надано відповідні функціональні повноваження на проведення перевірки. Копія свідоцтва платника податку повинна розміщуватися на робочому місці найманого працівника.

Платники єдиного податку несуть відповідальність за правильність обчислення, своєчасність та повноту сплати сум єдиного податку, а також за своєчасність подання податкових декларацій.

5.4 Визначення доходів платника єдиного податку

Порядок визначення доходів та їх склад встановлено у статті 292 Податкового кодексу.

Доходом платника єдиного податку є:

1) для фізичної особи-підприємця – дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній пунктом 292.3 статті. При цьому до доходу не включаються отримані такою фізичною особою пасивні доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхові виплати і відшкодування, а також доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності;

2) для юридичної особи – будь-який дохід, включаючи дохід представництв, філій, відділень такої юридичної особи, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній пунктом 292.3 статті.

При продажу основних засобів юридичними особами-платниками єдиного податку дохід визначається як різниця між сумою коштів, отриманою від продажу таких основних засобів, та їх залишковою балансовою вартістю, що склалася на день продажу.

До суми доходу платника єдиного податку включається вартість безоплатно отриманих протягом звітного періоду товарів (робіт, послуг).

Безоплатно отриманими вважаються товари (роботи, послуги), надані платнику єдиного податку згідно з письмовими договорами дарування та іншими письмовими договорами, укладеними згідно із законодавством, за якими не передбачено грошової або іншої компенсації вартості таких товарів (робіт, послуг) чи їх повернення, а також товари, передані платнику єдиного податку на відповідальне зберігання та використані таким платником єдиного податку.

До суми доходу платника єдиного податку третьої групи також включається сума кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності.

У разі надання послуг, виконання робіт за договорами доручення, транспортного експедирування або за агентськими договорами доходом є сума отриманої винагороди повіреного (агента).

Дохід, виражений в іноземній валюті, перераховується у гривнях за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на дату отримання такого доходу.

Датою отримання доходу платника єдиного податку є дата надходження коштів платнику єдиного податку у грошовій (готівковій або безготівковій) формі, дата підписання платником єдиного податку акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг).

У разі здійснення торгівлі товарами або послугами з використанням торговельних автоматів чи іншого подібного обладнання, що не передбачає наявності реєстратора розрахункових операцій, датою отримання доходу вважається дата вилучення з таких торговельних апаратів та/або подібного обладнання грошової виручки.

До складу доходу не включаються:

1) суми податку на додану вартість;

2) суми коштів, отриманих за внутрішніми розрахунками між структурними підрозділами платника єдиного податку;

3) суми фінансової допомоги, наданої на поворотній основі, отриманої та поверненої протягом 12 календарних місяців з дня її отримання, та суми кредитів;

4) суми коштів цільового призначення, що надійшли від Пенсійного фонду та інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, з бюджетів або державних цільових фондів, зокрема в межах державних або місцевих програм;

5) суми коштів (аванс, передоплата), що повертаються покупцю товару (робіт, послуг) – платнику єдиного податку та/або повертаються платником єдиного податку покупцю товару (робіт, послуг), якщо таке повернення відбувається внаслідок повернення товару, розірвання договору або за листом-заявою про повернення коштів;

6) суми коштів, що надійшли як оплата товарів (робіт, послуг), реалізованих у період сплати інших податків і зборів, встановлених Кодексом, вартість яких була включена до доходу юридичної особи при

обчисленні податку на прибуток підприємств або загального оподаткованого доходу фізичної особи-підприємця;

7) суми податку на додану вартість, що надійшли у вартості товарів (виконаних робіт, наданих послуг), відвантажених (поставлених) у період сплати інших податків і зборів, встановлених Кодексом;

8) суми коштів та вартість майна, внесені засновниками або учасниками платника єдиного податку до статутного капіталу такого платника;

9) суми коштів у частині надмірно сплачених податків і зборів, встановлених цим Кодексом, та суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що повертаються платнику єдиного податку з бюджетів або державних цільових фондів;

10) дивіденди, отримані платником єдиного податку - юридичною особою від інших платників податків, оподатковані в порядку, визначеному цим Кодексом.

Дохід визначається на підставі даних обліку, який ведеться відповідно до статті 296 Податкового кодексу.

Визначення доходу здійснюється для цілей оподаткування єдиним податком та для надання права суб'єкту господарювання зареєструватися платником єдиного податку та/або перебувати на спрощеній системі оподаткування.

Для визначення обсягу доходу, що дає право суб'єкту господарювання зареєструватися платником єдиного податку та/або перебувати на спрощеній системі оподаткування в наступному податковому (звітному) періоді, не включається дохід, отриманий як компенсація (відшкодування) за рішенням суду за будь-які попередні (звітні) періоди.

Право на застосування спрощеної системи оподаткування в наступному календарному році мають платники єдиного податку за умови неперевикнення протягом календарного року обсягу доходу, встановленого для відповідної групи платників єдиного податку.

При цьому якщо протягом календарного року платники першої – третьої груп використали право на застосування іншої ставки єдиного податку у зв'язку з перевищенням обсягу доходу, встановленого для відповідної групи, право на застосування спрощеної системи оподаткування в наступному календарному році такі платники мають за умови неперевикнення ними протягом календарного року обсягу доходу, встановленого підпунктом 5 пункту 291.4 статті 291 Кодексу.

5.5 Ставки єдиного податку

Ставки єдиного податку встановлені у статті 293 Податкового Кодексу. Ставки єдиного податку встановлюються у відсотках (фіксовані ставки) до розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня

податкового (звітнього) року (далі у цій главі – мінімальна заробітна плата), та у відсотках до доходу (відсоткові ставки).

Фіксовані ставки єдиного податку встановлюються сільськими, селищними та міськими радами для фізичних осіб-підприємців, які здійснюють господарську діяльність, залежно від виду господарської діяльності, із розрахунку на календарний місяць:

1) для першої групи платників єдиного податку – у межах від 1 до 10 відсотків розміру мінімальної заробітної плати;

2) для другої групи платників єдиного податку – у межах від 2 до 20 відсотків розміру мінімальної заробітної плати.

Для третьої групи платників єдиного податку:

1) 3 відсотки доходу - у разі сплати податку на додану вартість згідно з Кодексом;

2) 5 відсотків доходу - у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку.

У разі здійснення платниками єдиного податку першої та другої груп кількох видів господарської діяльності застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений для таких видів господарської діяльності.

У разі здійснення платниками єдиного податку першої і другої груп господарської діяльності на територіях більш як однієї сільської, селищної або міської ради застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений цією статтею для відповідної групи таких платників єдиного податку.

Платники єдиного податку першої та другої групи, які у календарному кварталі перевищили обсяг доходу, визначений для таких платників, з наступного календарного кварталу за заявою переходять на застосування іншої ставки єдиного податку, або відмовляються від застосування спрощеної системи оподаткування. Такі платники до суми перевищення зобов'язані застосувати ставку єдиного податку у розмірі 15 відсотків. Заява подається не пізніше 20 числа місяця, наступного за календарним кварталом, у якому допущено перевищення обсягу доходу.

5.6 Податковий період, порядок нарахування та строки сплати єдиного податку

Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку першої та другої груп є календарний рік.

Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку третьої груп є календарний квартал.

Податковий (звітний) період починається з першого числа першого місяця податкового (звітнього) періоду і закінчується останнім календарним днем останнього місяця податкового (звітнього) періоду.

Для суб'єктів господарювання, які перейшли на сплату єдиного податку із сплати інших податків і зборів, встановлених Кодексом, перший податковий (звітний) період починається з першого числа місяця, що настає за наступним податковим (звітним) кварталом, у якому таким особам виписано свідоцтво платника єдиного податку, і закінчується останнім календарним днем останнього місяця такого періоду.

Платники єдиного податку першої і другої груп сплачують єдиний податок шляхом здійснення авансового внеску не пізніше 20 числа (включно) поточного місяця.

Такі платники єдиного податку можуть здійснити сплату єдиного податку авансовим внеском за весь податковий (звітний) період (квартал, рік), але не більш як до кінця поточного звітного року.

Нарахування авансових внесків для платників єдиного податку першої і другої груп здійснюється органами державної податкової служби на підставі заяви такого платника єдиного податку щодо розміру обраної ставки єдиного податку, заяви щодо періоду щорічної відпустки та/або заяви щодо терміну тимчасової втрати працездатності.

Платники єдиного податку третьої групи сплачують єдиний податок протягом 10 календарних днів після граничного строку подання податкової декларації за податковий (звітний) квартал.

Сплата єдиного податку здійснюється за місцем податкової адреси.

Платники єдиного податку першої і другої груп, які не використовують працю найманих осіб, звільняються від сплати єдиного податку протягом одного календарного місяця на рік на час відпустки, а також за період хвороби, підтвердженої копією листка (листоків) непрацездатності, якщо вона триває 30 і більше календарних днів.

Помилково та/або надміру сплачені суми єдиного податку підлягають поверненню платнику в порядку, встановленому Кодексом.

Єдиний податок, нарахований за перевищення обсягу доходу, сплачується протягом 10 календарних днів після граничного строку подання податкової декларації за податковий (звітний) квартал.

У разі припинення платником єдиного податку провадження господарської діяльності податкові зобов'язання із сплати єдиного податку нараховуються такому платнику до останнього дня (включно) календарного місяця, в якому до органу державної податкової служби подано заяву щодо відмови від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з припиненням провадження господарської діяльності.

5.7 Ведення обліку і складення звітності платниками єдиного податку

Платники єдиного податку ведуть облік у встановленому порядку.

Платники єдиного податку першої і другої груп та платники єдиного податку третьої групи, які не є платниками податку на додану вартість,

ведуть Книгу обліку доходів шляхом щоденного, за підсумками робочого дня, відображення отриманих доходів.

Форма книги обліку доходів, порядок її ведення затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

Платники єдиного податку третьої групи, які є платниками податку на додану вартість, ведуть облік доходів та витрат за формою та в порядку, що встановлені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

Платники єдиного податку першої та другої груп подають до органу державної податкової служби податкову декларацію платника єдиного податку у строк, встановлений для річного податкового (звітного) періоду, в якій відображаються обсяг отриманого доходу, щомісячні авансові внески, визначені пунктом 295.1 статті 295 Кодексу.

Податкова декларація подається до органу державної податкової служби за місцем податкової адреси.

Платники єдиного податку звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з таких податків і зборів:

- 1) податку на прибуток підприємств;
- 2) податку на доходи фізичних осіб у частині доходів (об'єкта оподаткування), що отримані в результаті господарської діяльності фізичної особи та оподатковані згідно з цією главою;
- 3) податку на додану вартість з операцій з постачання товарів, робіт та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, крім податку на додану вартість, що сплачується фізичними особами та юридичними особами, які обрали ставку єдиного податку, визначену підпунктом 1 підпункту 293.3.1 пункту 293.3 або підпунктом 1 підпункту 293.3.2 пункту 293.3 статті 293 Кодексу;
- 4) земельного податку, крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються ними для провадження господарської діяльності;
- 5) збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності.

У разі ввезення товарів на митну територію України податки, збори та митні платежі сплачуються платником єдиного податку на загальних підставах відповідно до закону.

Платник єдиного податку виконує передбачені Кодексом функції податкового агента у разі нарахування (виплати, надання) оподатковуваних податком на доходи фізичних осіб доходів на користь фізичної особи, яка перебуває з ним у трудових або цивільно-правових відносинах.

ТЕМА 6 ПОДАТОК НА МАЙНО

6.1 Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

Порядок нарахування та сплати податку на нерухоме майно встановлено ст. 266 Податкового кодексу України.

Платниками податку є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової нерухомості.

Об'єктом оподаткування є об'єкт житлової нерухомості.

База оподаткування - загальна площа об'єкта житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його часток.

Пільги із сплати податку (п. 266.4):

База оподаткування об'єкта/об'єктів житлової нерухомості, в т.ч. їх часток, що перебувають у власності фізичної особи - платника податку, зменшується:

- а) для квартир, незалежно від їх кількості - на 60 кв. м.;
- б) для житлових будинків, незалежно від їх кількості - на 120 кв. м.;
- в) для різних типів об'єктів житлової нерухомості - на 180 кв. м.

Таке зменшення надається один раз за кожний базовий податковий (звітний) період (рік).

Сільські, селищні, міські ради можуть збільшувати граничну межу житлової нерухомості, на яку зменшується база оподаткування.

За наявності у власності платника податку об'єкта (об'єктів) житлової нерухомості, у тому числі його частки, що перебуває у власності фізичної чи юридичної особи - платника податку, загальна площа якого перевищує 300 квадратних метрів (для квартири) та/або 500 квадратних метрів (для будинку), сума податку збільшується на 25000 гривень на рік за кожен такий об'єкт житлової нерухомості (його частку).

Ставки встановлюються сільською або міською радою в залежності від:

- місця розташування;
- типів об'єктів.

Розмір не повинен перевищувати 1,5 % розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня за 1 кв. м. бази оподаткування (п.266.5.1).

Податковий період = Календарний рік.

Не є об'єктом оподаткування:

а) об'єкти житлової нерухомості, які перебувають у власності держави або територіальних громад (їхній спільній власності);

б) об'єкти житлової нерухомості, які розташовані в зонах відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, визначені законом;

в) будівлі дитячих будинків сімейного типу;

г) садовий або дачний будинок, але не більше одного такого об'єкта на одного платника податку;

д) об'єкти житлової нерухомості, які належать багатодітним сім'ям та прийомним сім'ям, у яких виховується троє та більше дітей, але не більше одного такого об'єкта на сім'ю;

е) гуртожитки.

Податкове повідомлення-рішення про суму податку, що підлягає сплаті, та платіжні реквізити надсилаються органами державної податкової

служби платникам за місцезнаходженням об'єкта житлової нерухомості до 1 липня звітного року за формою, встановленою у порядку, визначеному Кодексом.

Платники податку на підставі документів, що підтверджують їхнє право власності на об'єкт оподаткування та місце проживання (реєстрації), мають право звернутися до органів державної податкової служби для звірки даних щодо житлової площі житлової нерухомості, пільги зі сплати податку, ставки податку та нарахованої суми податку.

Для податку на нерухоме майно базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року.

Орган державної податкової служби проводить перерахунок суми податку та надсилає податкове повідомлення-рішення зазначеному власнику.

Платники податку – юридичні особи самостійно обчислюють суму податку станом на 1 січня звітного року і до 1 лютого цього самого року подають органу державної податкової служби за місцезнаходженням об'єкта оподаткування декларацію за формою, встановленою у порядку, передбаченому статтею 46 Кодексу, з розбивкою річної суми рівними частками поквартально.

Щодо новоствореного (нововведеного) об'єкта житлової нерухомості декларація подається протягом місяця з дня виникнення права власності на такий об'єкт. У разі набуття права власності на об'єкт житлової нерухомості протягом року податок нараховується з дня виникнення права власності на такий об'єкт.

Податок сплачується за місцем розташування об'єкта оподаткування і зараховується до відповідного бюджету згідно з положеннями Бюджетного кодексу України.

Податкове зобов'язання за звітний рік з податку сплачується:

а) фізичними особами - протягом 60 днів з дня вручення податкового повідомлення-рішення;

б) юридичними особами - авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом, які відображаються в річній податковій декларації.

6.2. Податок на землю

Платниками податку є:

- власники земельних ділянок, земельних часток (паїв);
- землекористувачі.

Об'єктами оподаткування є:

- земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні;
- земельні частки (паї), які перебувають у власності.

Базою оподаткування є:

- нормативна грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації;

- площа земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких не проведено.

Ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено не більше 3 % від їх нормативної грошової оцінки, а для сільськогосподарських угідь – не менше 0,3% та не більше 1% від їх нормативної грошової оцінки.

Ставка податку встановлюється у розмірі не більше 12 % від їх нормативної грошової оцінки за земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні суб'єктів господарювання (крім державної та комунальної форми власності).

Пільги щодо сплати земельного податку для фізичних осіб полягають у звільненні від сплати податку соціально незахищених груп, наприклад:

- інваліди 1 і 2 групи;
- фізичні особи, які виховують трьох і більше дітей віком до 18 років;
- пенсіонери (за віком);
- інші.

Земельні ділянки, які не можуть бути використані за призначенням, не підлягають оподаткуванню земельним податком, наприклад:

- сільськогосподарські угіддя зон радіоактивно забруднених територій;
- землі сільськогосподарських угідь, що перебувають у тимчасовій консервації або у стадії сільськогосподарського освоєння;
- земельні ділянки сільськогосподарських підприємств усіх форм власності та фермерських (селянських) господарств, зайняті молодими садами, ягідниками та виноградниками.

Базовим податковим (звітним) періодом для плати за землю є календарний рік.

Підставою для нарахування земельного податку є дані державного земельного кадастру.

6.3. Податок на транспортні засоби

Платники транспортного податку – фізичні та юридичні особи, в т. ч. нерезиденти, які мають зареєстровані в Україні власні легкові автомобілі.

Об'єкт оподаткування - легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати на 1 січня податкового року.

База оподаткування – легковий автомобіль.

Ставка податку встановлюється з розрахунку на календарний рік у розмірі 25 000 грн. за кожен легковий автомобіль.

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року.

Транспортний податок сплачується:

а) фізичними особами – протягом 60 днів з дня вручення податкового повідомлення-рішення;

б) юридичними особами – авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом, які відображаються в річній податковій декларації.

ТЕМА 7 ІНШІ ВИДИ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ ПОДАТКІВ – АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК, ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОДАТОК, РЕНТНА ПЛАТА, МИТО

7.1 Акцизний податок

До підакцизних товарів належать:

- спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво;
- тютюнові вироби, тютюн та промислові замітники тютюну;
- нафтопродукти, скраплений газ, речовини, що використовуються як компоненти моторних палив, паливо моторне альтернативне;
- автомобілі легкові, кузови до них, причепи та напівпричепи, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів;
- електрична енергія.

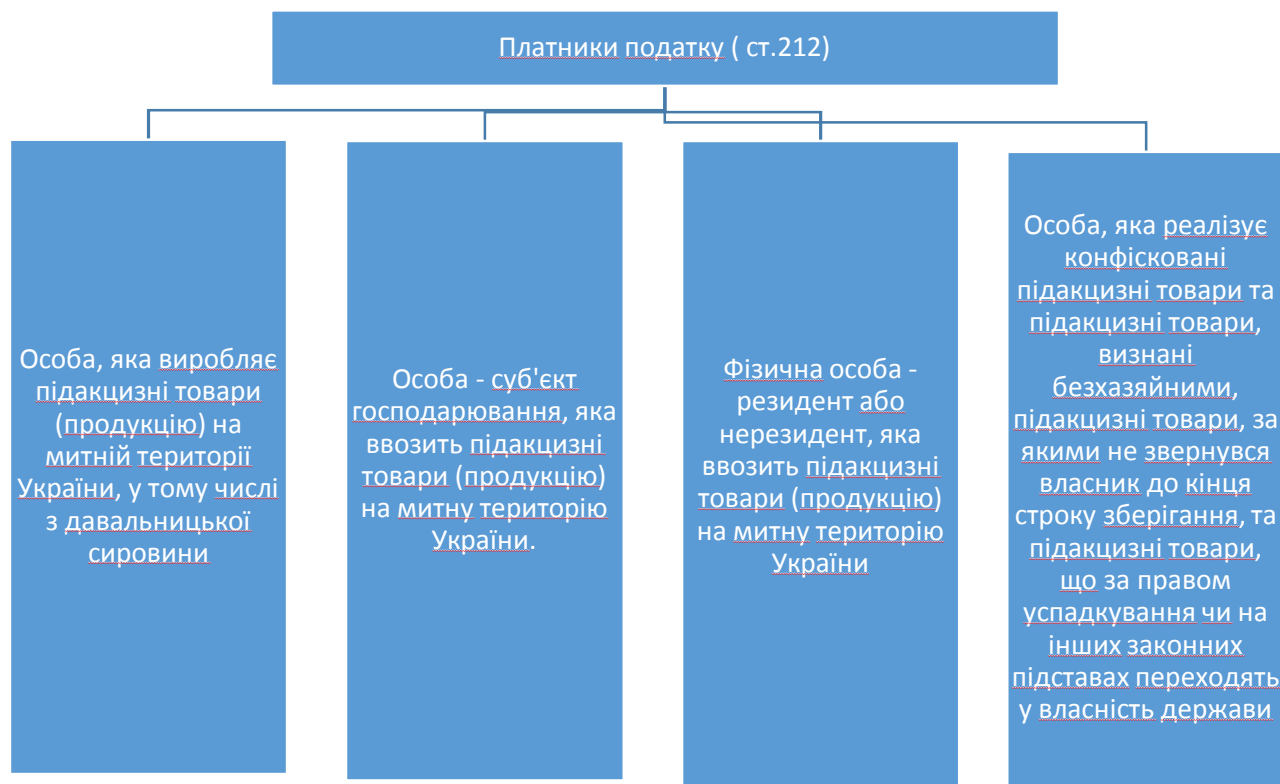

Рисунок 7.1 – Платники акцизного податку

Об'єкти оподаткування наведені на рисунку 7.2.

Об'єкт оподаткування				
Операції з реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів	Операції з ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України;	Операції з реалізації конфіскованих підакцизних товарів, підакцизних товарів визнаних безхазяйними, підакцизних товарів, за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави	Операції з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів;	Інші

Рисунок 7.2 – Об'єкти оподаткування

Операції з підакцизними товарами, які не підлягають оподаткуванню:

- вивезення (експорту) підакцизних товарів (продукції) платником податку за межі митної території України.
- ввезення на митну територію України раніше експортованих підакцизних товарів (продукції), у яких виявлено недоліки, що перешкоджають реалізації цих товарів на митній території країни імпортера, для їх повернення експортеру.
- реалізація електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками та/або з відновлюваних джерел енергії.

Операції з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування (ст.213):

- реалізація легкових автомобілів для інвалідів, у тому числі дітей-інвалідів, оплата яких здійснюється за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, легкових автомобілів спеціального призначення (наприклад, швидка медична допомога), оплата яких здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів;
- ввезення підакцизних товарів на митну територію України, призначених для офіційного (службового) користування дипломатичними представництвами іноземних держав, консульськими установами іноземних держав та для особистого використання членами дипломатичних представництв іноземних держав, консульських установ іноземних держав виходячи з принципу взаємності стосовно кожної окремої держави;
- ввезення на митну територію України підакцизних товарів (продукції), що використовуються як сировина для виробництва

підакцизних товарів (продукції), за умови подальшого виготовлення з такої сировини готової продукції на митній території України, з якої сплачується акцизний податок, або реалізації такої продукції (підакцизних товарів) на експорт, та пред'явлення контролюючому органу ліцензії на право виробництва;

- ввезення фізичними особами на митну територію України підакцизних товарів (продукції) в обсягах, що не перевищують норм безмитного ввезення, встановлених Митним кодексом України;

- реалізації безпосередньо вітчизняними виробниками алкогольних напоїв і тютюнових виробів магазинам безмитної торгівлі;

- ввезення на митну територію України підакцизних товарів як міжнародної технічної допомоги;

- інші.

Ставки податку:

- адвалорна- розраховується виходячи із вартості підакцизних товарів;

- специфічна- розраховується виходячи із кількості підакцизних товарів;

- адвалорні та специфічні одночасно.

База оподаткування при адвалорних ставках:

- вартість реалізованого товару (продукції), виробленого на митній території України, за встановленими максимальними роздрібними цінами без ПДВ та з урахуванням акцизного податку;

- вартість товарів (продукції), що ввозяться на митну територію України, за встановленими імпортером максимальними роздрібними цінами на товари (продукцію), які він імпортує, без ПДВ та з урахуванням акцизного податку;

- вартість реалізованої електричної енергії без ПДВ;

- вартість (з ПДВ) підакцизних товарів, що реалізовані.

Базою оподаткування у разі обчислення податку із застосуванням специфічних ставок є одиницях виміру ваги, об'єму, кількості товару (продукції) з вироблених на митній території України або ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) є їх величина, визначена в од, об'єму циліндрів двигуна автомобіля або в інших натуральних показниках.

Ставки, встановлені ст.215 ПК, наведені у прикладі (табл.7.1).

Таблиця 7.1- Приклад ставок акцизного податку

Код товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Одиниця виміру	Ставка податку
2203 00	Пиво із солоду (солодове)	гривень за 1 літр	2,78

Дата виникнення податкових зобов'язань:

- щодо підакцизних товарів (продукції), вироблених на митній території України, є дата їх реалізації особою, яка їх виробляє;
- щодо зіпсованого, знищеного, втраченого підакцизного товару (продукції) є дата складання відповідного акта;
- у разі ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України є дата подання контролюючому органу митної декларації для митного оформлення або дата нарахування такого податкового зобов'язання контролюючим органом у визначених законодавством випадках.

7.2 Екологічний податок

Платники податку (ст. 240): суб'єкти господарювання, інші підприємства, установи та організації, під час провадження діяльності яких на території України здійснюються:

- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення;
- скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти;
- розміщення відходів (крім розміщення окремих видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання);
- утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені);
- тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензії строк.

Об'єктом та базою оподаткування є:

- обсяги та види забруднюючих речовин, які викидаються в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;
- обсяги та види забруднюючих речовин, які скидаються безпосередньо у водні об'єкти;
- обсяги та види (класи) розміщених відходів, крім обсягів та видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання;

- обсяги та категорія радіоактивних відходів, що утворюються внаслідок діяльності суб'єктів господарювання та/або тимчасово зберігаються їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк;

- обсяги електричної енергії, виробленої експлуатуючими організаціями ядерних установок (атомних електростанцій).

Ставки податку встановлюються залежно від виду викидів.

За викиди в атмосферне повітря окремих забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (ст. 243) (табл.7.2) :

Таблиця 7.2- Приклад ставок екологічного податку

Найменування речовини	забруднюючої	Ставка податку, гривень за 1 тонну
Азоту оксиди		2204,89
Аміак		413,53

Суми податку, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (Π_{bc}), обчислюються платниками податку самостійно щокварталу виходячи з фактичних обсягів викидів, ставок податку за формулою:

$$\Pi_{bc} = \sum_{i=1}^n (M_i \times H_{ni}); \quad (7.1)$$

де M_i - фактичний обсяг викиду i -тої забруднюючої речовини в тоннах (т);

H_{ni} - ставки податку в поточному році за тонну i -тої забруднюючої речовини у гривнях з копійками.

Суми податку, який справляється за скиди забруднюючих речовин водні об'єкти (Π_c), обчислюються платниками самостійно щокварталу виходячи з фактичних обсягів скидів, ставок податку та коригуючих коефіцієнтів за формулою:

$$\Pi_c = \sum_{i=1}^n (M_{ni} \times H_{ni} \times K_{oc}); \quad (7.2)$$

де M_{ni} – обсяг скиду i -тої забруднюючої речовини в тоннах (т);

H_{ni} – ставки податку в поточному році за тонну i -того виду забруднюючої речовини у гривнях з копійками;

K_{oc} – коефіцієнт, що дорівнює 1,5 і застосовується у разі скидання забруднюючих речовин у ставки і озера (в іншому випадку коефіцієнт дорівнює 1).

7.3 Рентна плата

Рентна плата складається з:

- рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин;
- рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин;
- рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України;
- рентної плати за спеціальне використання води;
- рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів;
- рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України.

Платниками рентної плати за користування надрами є суб'єкти господарювання які набули права користування об'єктом (ділянкою) надр на підставі отриманих спеціальних дозволів на користування надрами з метою провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин.

Платниками рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України є загальні користувачі радіочастотного ресурсу України, визначені законодавством про радіочастотний ресурс, яким надано право користуватися радіочастотним ресурсом України в межах виділеної частини смуг радіочастот загального користування на підставі ліцензії, дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу.

Платниками рентної плати за спеціальне використання води є водокористувачі - суб'єкти господарювання незалежно від форми власності, які використовують воду, отриману шляхом забору води з водних об'єктів (первинні водокористувачі) та/або від первинних або інших водокористувачів (вторинні водокористувачі), та використовують воду для потреб гідроенергетики, водного транспорту й рибництва.

Платниками рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів є лісокористувачі, які мають право безоплатно без видачі спеціального дозволу використовувати лісові ресурси відповідно до лісового законодавства), а також фізичні особи - підприємці, які здійснюють спеціальне використання лісових ресурсів на підставі спеціального дозволу (лісорубного квитка або лісового квитка) або відповідно до умов договору довгострокового тимчасового користування лісами.

ТЕМА 8 МІСЦЕВІ ЗБОРИ

8.1 Туристичний збір

Порядок нарахування та сплати цього збору встановлено статтею 268 Податкового кодексу.

Туристичний збір - це місцевий збір, кошти від якого зараховуються до місцевого бюджету.

Платниками збору є громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які прибувають на територію адміністративно-територіальної одиниці, на якій діє рішення сільської, селищної та міської ради про встановлення туристичного збору, та отримують (споживають) послуги з тимчасового проживання (ночівлі) із зобов'язанням залишити місце перебування в зазначений строк.

Ставка збору встановлена у розмірі від 0,5% до 1 % до бази справляння збору.

Базою справляння збору є вартість усього періоду проживання (ночівлі) у визначених місцях за вирахуванням податку на додану вартість.

До вартості проживання не включаються витрати на харчування чи побутові послуги (прання, чистка, лагодження та прасування одягу, взуття чи білизни), телефонні рахунки, оформлення закордонних паспортів, дозволів на в'їзд (віз), обов'язкове страхування, витрати на усний та письмовий переклади, інші документально оформлені витрати, пов'язані з правилами в'їзду.

Податкові агенти. Згідно з рішенням сільської, селищної та міської ради справляння збору може здійснюватися:

а) адміністраціями готелів, кемпінгів, мотелів, гуртожитків для приїжджих

та іншими закладами готельного типу, санаторно-курортними закладами;

б) квартирно-посередницькими організаціями, які направляють неорганізованих осіб на поселення у будинки (квартири), що належать фізичним особам на праві власності або на праві користування за договором найму;

в) юридичними особами або фізичними особами - підприємцями, які уповноважуються сільською, селищною або міською радою справляти збір на умовах договору, укладеного з відповідною радою.

Податкові агенти справляють збір під час надання послуг, пов'язаних з тимчасовим проживанням (ночівлею), і зазначають суму сплаченого збору окремим рядком у рахунку (квитанції) на проживання.

Порядок сплати збору. Сума туристичного збору, обчислена відповідно до податкової декларації за звітний (податковий) квартал, сплачується щоквартально, у визначений для квартального звітного (податкового) періоду строк, за місцезнаходженням податкових агентів.

Податковий агент, який має підрозділ без статусу юридичної особи, що надає послуги з тимчасового проживання (ночівлі) не за місцем реєстрації такого податкового агента, зобов'язаний зареєструвати такий підрозділ як податкового агента туристичного збору в органі державної податкової служби за місцезнаходженням підрозділу.

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу.

Туристичний збір обчислюється та показується у податковій декларації за звітний (податковий) квартал, сплачується щоквартально, у визначений для квартального звітного (податкового) періоду строк, за місцезнаходженням податкових агентів. Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу.

8.2 Збір за місяця для паркування транспортних засобів

Згідно до ст. 268 платниками збору є юридичні особи, їх філії (відділення, представництва), фізичні особи - підприємці, які згідно з рішенням сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, організовують та провадять діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на майданчиках для платного паркування та спеціально відведених автостоянках.

Перелік спеціальних земельних ділянок, відведених для організації та провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів, в якому зазначаються їх місцезнаходження, загальна площа, технічне облаштування, кількість місць для паркування транспортних засобів, затверджується рішенням сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, про встановлення збору.

Рішення разом з переліком осіб, які уповноважені організовувати та провадити діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів, надається виконавчим органом сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, контролюючому органу в порядку, встановленому Податковим Кодексом.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
2. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755 – VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>
5. Митний кодекс від 13.03.2012 р. № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/Zak_basa/Z996/.
7. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>
8. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. №291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва: наказ Міністерства фінансів України від 19.04.2001 р. № 186 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Про затвердження форми Книги обліку доходів і витрат для визначення суми загального річного оподатковуваного доходу та Порядку ведення обліку доходів і витрат для визначення суми загального річного оподатковуваного доходу: наказ Міністерства доходів і зборів України від 11.12.2013 р. №794 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/nakazi/63043.html>
12. Чечетова Н. Ф. Організація податкового контролю : навч. посібник / Н. Ф. Чечетова, Л. О.Кизилова, Г. І. Кизилів. – Харків : ХНАМГ, 2012. – 234 с.

Навчальне видання

КАРПУШЕНКО Марія Юріївна

ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

*(для студентів денної та заочної форм навчання
за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування)*

Відповідальний за випуск *Т. В. Момот*

Редактор *В. І. Шалда*

Комп'ютерне верстання *М. Ю. Карпушенко*

План 2018, поз. 207 л

Підп. до друку 13.11.2018. Формат 60 × 84/16.

Друк на ризографі. Ум. друк арк. 3,8.

Зам. № Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017.